

DIDZA' ZI'AL BSÖLĚ'Ě PABLO YÖDZ CORINTO

**Pablo rugapë' Dios bunách
queë' Cristo nacu'ë Corinto**

1 Ca rë'ncznë' Dios bulidzë'
neda', Pablo, quië gaca' gbaz
queë' Jesucristo. Runë' neda'
tsaxón bóchi'ru' Sóstenes. ²Rugapa'
Dios lbi'ili', böchi' lza'adau', rudubli'
queë' Dios lu yödz Corinto, len
nacli' quizi queë' Dios le nacli' tuz
len Jesucristo. Dioscz bulidzë' lbi'ili'
quië gáquili' quizi queë' tsaxón
len yúgu'të nup nacuá' yúgu'të latj
len tu'lidzë' Dios, tu'gunë' dxin lë'
Xanru' Jesucristo, Xanquë' lenca'
Xanru'. ³Ráta'yua' lahuë' Xuzru'
Dios len lahuë' Xanru' Jesucristo
uzá' ladxë'ë queëli' len gunë' ga soa
dxi icj ládxi'dau'li'.

**Yugu' le ruzi'ru' xbey le
náquiru' queë' Cristo**

⁴Réptecza'-në' Dios: "Xclenu'" ca
nac queëli', le zoa le buzá' ladxë'ë
queëli' Dios le nacli' tuz len
Jesucristo. ⁵Le nacli' tuz len Cristo,
Dios chnagu'tsquë' xnözi queëli'
yúgu'të le naqui queë'. Ráclenë'
lbi'ili' ca nac yúgu'të didza' rui'li'
len runë' ga réjni'li' yúgu'të. ⁶Cni
nac, le gzxi' lu na'li' gdu ládxi'li' le

runtu' lna' lau ca nac queë' Cristo.
⁷Qui lë ni na', cutu bi ryadzj queëli'
qui le runnë' queëru' Dios Bö' La'y,
tsal ni rbözli' dza na' gla' lahuë'
Xanru' Jesucristo. ⁸Lëczë' utipë'
ládxi'li' quië gac gua' glenli' yúgu'të
ga gdxintë dza udx, cui gac nu bi
gnë queëli' dza ni' huödë' Xanru'
Jesucristo. ⁹Dios runë' ca rnë', len
Lëczë' bulidzë' lbi'ili' quië gacli' tuz
len Zxi'në', Xanru' Jesucristo.

**Narujgac chopl bunách queë'
Cristo nacu'ë Corinto**

¹⁰Ni'a queë' Xanru' Jesucristo
ráta'yua' lauli', böchi' lza'adau',
gul-gún tuz xtídza'li' yúgu'tëli'.
Cutu grujli' chopl, san gul-gác
tuz ca rza' ládxi'li', len ca runi
lbi'ili'. ¹¹Cni rëpa' lbi'ili', böchi'
lza'adau', le gulagu'xjöi'në' neda'
ca runli' bönni' nacu'ë lidxnu Cloé,
ta'në' rdil-l dídza'li'. ¹²Lë ni rnia':
"Nadzá' didza' rui'li' tu tuli'." La'li'
rnali' da'li' Pablo. Yela'li' rnali' da'li'
Apolos. Yela'li' rnali' da'li' Cefas, ati'
yela'li' rnali' da'li' Cristo. ¹³¿Naru'
brujtsë' chopl Cristo? ¿Naru' gda'tsa'
neda', Pablo, lë'i yag cruz uláz
queëli'? ¿Naru' bdílsali' nis quië
gacli' tuz len neda'? ¹⁴Rëpa'-në'

Dios: “Xclenu”, le cutu buquila' nis nitúr lbi'ili', san chopzè' Crispo len Gayo. ¹⁵Qui lè ni na' cutu gac gnali' bdil-li' nis quiè gacli' tuz len neda'. ¹⁶Lèzca' buquila' nis Estéfanos, len nup nacuá' lidxè'. Cutu rajneyda' chqui' buquila' nis nu yubl. ¹⁷Bsölè'è neda' Cristo, clèg quiè uquila' bunách nis, san quiè guna' lban qui didza' dxi'a. Ru'a didza', san clèg lu yöl-la' rac sxöni queécza', cui ucacha'a yöl-la' huac qui le benè' Cristo lè'i yag cruz.

Cristo napczè' yöl-la' huac len yöl-la' rejni'i queè' Dios

¹⁸Nup nacgac chul nit taqui ca'z nac lban runru' queè' Jesús, ca na' gutiè' lè'i yag cruz, san rè'u na' nularu', ráquibe'iru' dzag lei yöl-la' huac queè' Dios uslá rè'u. ¹⁹Cni nac, le nayúj lu guich la'y, rna:

Guna' ga huöac daduz yöl-la' rac sxöni

Quegac nup tac sxöni.

Tsla'l uca'na' yöl-la' rejni'i

Quegac nup ta'yejni'i sxöni.

²⁰¿Bizxa caz uzi'tsè' xbey bönni' réjni'nè' sxöni? ¿Bizxa caz uzi'tsè' xbey bönni' nazèdtsquè'? ¿Bizxa caz uzi'tsè' xbey bönni' nabé'itsquinè' ru'è didza'? Dios chbenè' ga böac ca'z yöl-la' rejni'i quegac bunách yödzyú ni. ²¹Dios, lu yöl-la' rejni'i queè', cutu bè'è latj lunbè' Lè' bunách yödzyú ni ni'a qui yöl-la' rac sxöni quequè'. Dios bdzag ladxè'è buslé' nup ta'yejlè' Lè' ni'a qui lban na' runru', zal-la' taqui bunách ca'z nac.

²²Tè'nnè' bönni' judío la'lé'inè' yöl-la' huac nacgac bè', ati' bönni' gza'a ta'guiljè' yöl-la' rejni'i. ²³Rè'u

ni runru' lban queè' Cristo, ca na' gutiè' lè'i yag cruz. Le nactè, lban runru' ca gutiè' Cristo, run ga ta'chixi ta'nigui bunách judío, ati' yezica' bunách taqui ca'z nac. ²⁴Nup na' bulidzè' lequè' Dios, zal-la' nacquè' bönni' judío o bönni' gza'a, táquibe'inè' napczè' Cristo yöl-la' huac queè' Dios len yöl-la' rejni'i queè' Dios. ²⁵Taqui bunách yödzyú ni le benè' Dios nac bè' cunözi naquè', san lè na' benè' napr yöl-la' rejni'i ca yöl-la' rejni'i quegac bunách. Taqui le benè' Dios nac bè' nacuídi'nè', san lè na' benè' napr yöl-la' huac ca yöl-la' huac quegac bunách. ²⁶Na'a, böchi' lza'adau', gul-tsajnéy ca gucli' cati' bulidzè' lbi'ili' Dios. Cutu bítsa'què' ladjli' zian bönni' ta'yéjni'nè' lu yöl-la' bunáchz quequè', len cutu bítsa'què' ladjli' zian bönni' uná bè', len clèg zian bönni' nacquè' blau. ²⁷Yugu' bönni' na' gröè' Dios, taqui bunách yödzyú ni cunözi nacquè'. Cni benè' Dios quiè gunè' ga lutuú'i nup ta'yejni'i. Lèzca' cni gröè' Dios nup nacuídi'gac yödzyú ni quiè gunè' ga lutuú'i nup nalgac. ²⁸Lèzca' cni, nup na' gröè' Dios, taqui bunách yödzyú ni nacquè' ca'z len cutu bi nacquè', len nacuídi'què'. Cni benè' Dios quiè gunè' ga lugá'n ca'z lè na' tun zxön bunách yödzyú ni. ²⁹Qui lè ni na', nutu nu gac gun ba zxön cuini lahuè' Dios. ³⁰Dioscz benè' ga nacru' tuz len Jesucristo, len benè' ga napru' yöl-la' rejni'i queè' Cristo. Le naquè' tuz len rè'u Cristo, nuhuöacru' tsahui', len náquiru' quizi queè' Dios, len nularu'. ³¹Nac ca na' nayúj lu guich la'y, rna: “Chqui' zoa nu bi rè'ni gun zxön, ral-la' gun zxön Xanru.”

**Lban runru' queë' Cristo, ca
gdë'ë lë'i yag cruz**

2 Cni guc, böchi' lza'adau', cati' bdxina' queëli'. Bena' lban lauli' qui xtidzë'ë Dios, clëg len yöl-la' rejni'i quia', len cutu bë'a didza' lu yöl-la' rac sxöni quia'.
²Cati' ni' gzoálena' lbi'ili', bë' ladxa'a cugu'a didza' qui le yubl, san tuz ca nac queë' Jesucristo bë'a didza', ca na' gdë'ë lë'i yag cruz.
³Gzoálena' lbi'ili' lu yöl-la' rcuidi' quia', ati' lu yöl-la' radxi quia' gzxiztsca'.
⁴Bé'lëna' lbi'ili' didza' len bena' lban qui xtidzë'ë Dios, clëg ca tui' didza' bunách lu yöl-la' rac sxöni quegacz, san gzoálenë' neda' Dios Bö' La'y, ati' gzoalen neda' yöl-la' huac queë' Dios, le guc bë' nac gdutë li didza' bë'a.
⁵Cni bena' quië gac tséjllë'li' Dios, clëg le byónili' yöl-la' rac sxöni quegac bunách, san le blé'ili' yöl-la' huac queëczë' Dios.

**Dios Bö' La'y runë' ga
núnbë'ru'-në' Dios**

⁶Rui'tu' didza' lu yöl-la' rac sxöni laugac nup chnacr gdu ca ta'yejllë' Dios. Yöl-la' rac sxöni ni cutu nac ca le napgac bunách yödzyú ni, len cutu nac ca le napquë' bönni' ta'ná bë'ë dza ni zoaru' na'a, nup na' ta'nítcz.
⁷Rui'tu' didza' qui yöl-la' rac sxöni nagachi', lë na' runödzjë' Dios, le bgachi' yöl-la' rac sxöni na' buzóë' Dios dza ni'të quië uzi'ru' xbey.
⁸Cutu glunbë'ë yöl-la' rac sxöni na' bönni' ta'ná bë'ë dza ni zoaru' na'a. La'naru' glunbë'ë lei, cutu ludé'ë lë'i yag cruz Xanru' náctërë' blau.
⁹Nac ca na' nayúj lu guich la'y, rna:

Chnupé'ë Dios le luzi' xbey nup nadxi'igac Lë',
 Yugu' le nutu nu ble'i, len cutu byöni,
 Len cutu gulazá' ládxi'gac bunách ca nac qui.

¹⁰Na'a, Dios nuzéjni'në' rë'u yugu' lë ni lu në'ë Dios Bö' La'y, le ruyuczë' yúgu'të Dios Bö' La'y, lenca' le yu'u icj ládxi'dau'huë' Dioscz.

¹¹¿Naru' gac gnöznë' bönni' le yu'u icj ládxi'dau'huë' yetúë' bönni'? Tuz bö' nacczë' bönni' na' nözi lë na'. Lëzca' cni, nutu nu nözi le yu'u icj ládxi'dau'huë' Dios. Tuzë' Dios Bö' La'y nöznë' lë ni.
¹²Rë'u ni, cutu nazi' lu na'ru' bö' rdaz yödzyú ni, san nazi' lu na'ru' Dios Bö' La'y, Nu na' ruchizië' rë'u Dios quië gac gúnbë'ru' yugu' le buzá' ladxë'ë queëru' Dios.
¹³Yugu' lë na' buzá' ladxë'ë queëru' Dios rui'ru' didza' qui, clëg len didza' tu'sëdi rë'u bunách len yöl-la' rac sxöni quegac, san len yugu' didza' rusëdnë' rë'u Dios Bö' La'y. Cni nac, rzéjni'ru' bunách zóalenë' lequë' Dios Bö' La'y ca nac le rusëdnë' rë'u Dios Bö' La'y.

¹⁴Cutu rzi' lu në'ë le rusëdnë' rë'u Dios Bö' La'y bönni' cuzóalenë' lë' Dios Bö' La'y, le ráquinë' ca'z nac. Cutu gac tséjni'në' lë ni bönni' na', le gac gáquibe'inë' le zaca' lë ni tuzë' bönni' zóalenë' lë' Dios Bö' La'y.
¹⁵Gac gáquibe'inë' le zaca' yúgu'të, bönni' zóalenë' lë' Dios Bö' La'y, san nutu nu gac gáquibe'i le záca'czë' bönni' na'.
¹⁶Nayúj lu guich la'y, rna:

¿Nuzxa caz nözi le rza' ladxë'ë Xanru'?

¿Nuzxa caz gac uzejni'li Lé'?
San yu'u icj ládxi'dau'ru' rë'u le rza'
ladxë'ë Cristo.

Nacru' huen dxin tsaxxón len Dios
3 Qui lë ni na', böchi' lza'adau',
cutu guc güi'lena' lbi'ili'
didza' ca ruí'lena'-në' didza' bönni'
zóalenë' lë' Dios Bö' La'y, san
bé'lena' lbi'ili' didza' ca ruí'lena'
nu nac bunáchz didza', cuzóalenë'
nu na' Dios Bö' La'y. Nacli' ca bi'i
huë'n, cunacli' tsutsu ca réjlë'li'
Cristo. ²Busëdda' lbi'ili' le cunác
baníg, lë na' guc ca nidxi' güi'li'.
Cutu busëdda' lbi'ili' le nac baníg ca
bëla' gáguli'. Cutu guc tséjni'li' le
nac ca bëla' gáguli', len cutu racli'
na'a. ³Cni nac, le nacli' ca nu nac
bunáchz ga rdxintë na'a dza. Tsal
ni ruzxë'ili' lza'li' len rdil-l dídza'li'
len r-rujli' chopl, nacli' ca nu nac
bunáchz, len runli' tuz ca tun
bunách yödzyú ni. ⁴Cati' zoalen
lbi'ili' nu rna da' Pablo nu na', len
yetú nu rna da' Apolos, nacli' ca nu
nac bunáchz.

⁵¿Nuzxa caz naca' neda', Pablo?
¿Nuzxa caz na' Apolos? Nactu'
huen dxin queë' Dios, ati' ni'a
quí le bentu' gyéjlë'li' Cristo. Tu
tutu' runtu' dxin na' bennë' qui
queëtu' Xanru'. ⁶Dxin bentu' lu icj
ládxi'dau'li' nac ca dxin run nu raz
ruzóa. Neda' guza' xseydau', ati'
Apolos glu'ë nis, san Dios benë' ga
blen len gzxön xseydau' na' nadúz
icj ládxi'dau'li'. ⁷Cni nac, lati'z
zaquë' bönni' guz, len lati'z ca'
bönni' rgu'ë nis, san záqui'tsquinë'
Dios Nu run ga rlen len rzxön
xseydau' na'. ⁸Tuz ca nacquë' bönni'
razë' len bönni' rgu'ë nis. Dios ubi'ë

qui queëquë' tsca nac dxin tunë'.
⁹Nactu' huen dxin tsaxxón len Dios,
ati' lbi'ili' nacli' ca la' yël queë' Dios
ga runtu' dxin.

Lëzca' cni nacli' ca tu yu'u runë'
Dios. ¹⁰Ca nac le buzá' ladxë'ë
quia' Dios, naca' ca huen zö'ö
blau. Neda' glu'a xlibi zö'ö, ati' nu
yubl rchis zö'ö na'. Tu turu' ral-la'
uyuru' ca rchisru' zö'ö lahui xlibi
zö'ö na'. ¹¹Dios chglu'ë xlibi zö'ö
le nac Lëczë' Jesucristo, ati' nutu
nu gac cu'u yetú xlibi zö'ö. ¹²Dxin
runru' queë' Cristo nac ca rchisru'
zö'ö lahui xlibi zö'ö na'. Lahui xlibi
zö'ö na' gac nu gun dxin rchis zö'ö
le nac ca le náquini oro, o plata,
o guiöj záqui'tsquisgac, o gac nu
gun dxin le nac ca rchis zö'ö le
náquini yag, o guizx, o guixi' ca'z.
¹³Gac bë' ca nac dxin nungac tu tu
bunách. Cati' gdxin dza gchuguë'
quegac bunách Dios, gla' lahui dxin
nunru', le töd lu gui' dxin na', ati'
gui' na' si' bë' dxin nungac tu tu
bunách. ¹⁴Chqui' urúj dxia' lu gui'
na' dxin nunë' bönni' le nac ca tu
zö'ö bchisë', Dios ubi'ë queë' ca
rajlóz dxin nunë'. ¹⁵Chqui' tsegui
dxin nunë' bönni' le nac ca tu zö'ö
bchisë', unitië' le rë'nne' ubi'ë queë'
Dios, san ulaczë' lë', gac queë' ca
rac qui nu rulá tu lu gui'.

¹⁶¿Naru' cu nózili' nacczli' gdau'
queë' Dios, ati' zoë' icj ládxi'dau'li'
Dios Bö' La'y? ¹⁷Chqui' nu usnít
gdau' queë' Dios, Dios usnitië' nu
na', le nac la'y gdau' queë' Dios, ati'
lbi'iczi'li' nacli' gdau' na'.

¹⁸Cutu si' ye'i cuinli'. Chqui' raqui
nu nutsa' ladjli' rac szxöni ca tac
szxöni bunách yödzyú ni, ral-la'
huöac nu na' ca bönni' cunözi, quië

gata' qui yöl-la' rac szxöni le nac gdu. ¹⁹Bönni' napzè' yöl-la' rac szxöni qui yödzylyú ni naquè' cunözi lahuè' Dios. Nayúj lu guich la'y, rna: "Dios runè' ga la'chixi la'nigui nup tac szxöni, rugunè' dxin yöl-la' rac szxöni quegac." ²⁰Lèzca' cni rna: "Xanru' nöznè' daduz nac le ta'bequi icjgac bunách tac szxöni." ²¹Qui lè ni na', cutu ral-la' gunli' xön le gac gunè' bönni'. Naqui queèli' yúgu'tè. ²²Náquigac queèli' Pablo, len Apolos, len Cefas, len yödzylyú ni, len yöl-la' na'bán, len yöl-la' gut, len dza ni zoaru' na'a, len dza zi'a za'. Yúgu'tè naqui queèli', ²³ati' lbi'ili' náquili' queè' Cristo, ati' Cristo náquinë' queè' Dios.

**Dxin tunè' bönni' gbaz
nasölè'è Cristo**

4 Qui lè ni na', ral-la' gáquili' nactu' netu' huen dxin queè' Cristo, len dè lu na'tu' le nagachi' queè' Dios. ²Yugu' bönni', Dios nudödè' lu na'què' lugunè' dxin le naqui queè', run bayúdx lunè' gdu dxi'a le tunè'. ³Cutu bi rui' ladxa'a chqui' cuequi xbeyli' neda', o chqui' la'bequi xbey neda' bunách yödzylyú ni. Cutu ca' rbequi xbey cuina'. ⁴Cutu ruxós neda' ládxi'dau'hua'. Lè ni cutu nac bè' cunabaga'a zxguia'. Xanru' naquè' Nu rbequi xbey neda'. ⁵Qui lè ni na', nutu nu ral-la' cuequi xbeyli' zi'al ca gdxin dza qui. Gul-cóz dza ni' huödè' Xanru', ati' Lè' ubijè' ga lna' le nagachi' ga chul, len ulu'è lahui le yu'u icj ládxi'dau'gac bunách. Ní'r Dios ubi'è qui queègac bunách le gun ba la'n lequè' ca ral-la' gunè'. ⁶Na'a, böchi' lza'adau', ca nac lè ni, bè'a didza' qui le runtu' netu',

Apolos len neda'. Huac usèdli' ca runtu' netu' quiè gunli' le nayújz lu guich la'y, cutu gunli' xön tu bönni' len cutu uzoali' tsla'l yetué'. ⁷¿Nuzxa caz ben ga nacu' li' blau? ¿Bizxa caz bdél-li'nu' li' le cutu bennè' quiu' Dios? Chqui' Lè' bennzè' quiu' lè na' dè lu na'u, ¿bizx quiè run ba xön cuinu', ráquinu' racz quiu' bdél-li'nu' lè na'?

⁸¿Naru' ráquitsali' nadél-li'tèrli'? ¿Naru' ráquitsali' rlé'ili' yöl-la' tsahui' queèli'? ¿Naru' ráquitsali' rna bè'li', zal-la' cutu rna bè'tu' netu'? Ni'a queè' Xanru' Dios rè'nda' gna bè'li' quiè gac gna bé'lentu' lbi'ili' tsaxxón. ⁹Runi neda' nac queètu', bönni' gbaz queè' Dios, ca nuzóè' netu' zeajtu' xbanti ca na' rac quequè' bönni' chnarugu quequè' latiè' lahui' laugac bunách. Nactu' ca tu le tu'yutsca bunách yödzylyú ni, lenca' ca tu le tu'yutsquè' gbaz la'y queè' Dios. ¹⁰Le ré'nitu' guntu' xchinè' Cristo, rui'tu' bunách latj taqui nactu' cunözi, san lbi'ili' ráquili' racli' szxöni le nacli' queè' Cristo. Lbi'ili' ráquili' chnal-li', san taqui bunách nacu'idi'tu' netu'. Tu'zóa netu' tsala' bunách, san tun lbi'ili' ba la'n. ¹¹Ga rdxintè na'a dza, rduntu' len rbidxtu' nis. Cutu dè lari' gácutu'. Tun netu' zi' bunách len cutu zoa lidxtu'. ¹²Rusaca' zi' cuintu', la' netu'z runtu' dxin. Tu'lídz netu' zi' bunách, san netu' rnabtu' le gaclen lequè'. Ta'bía ládxi'gac netu' bunách, san rua' rlentu' lei. ¹³Ta'né' queètu', san lu yöl-la' nöxj ladxi' ru'f'entu' lequè' didza'. Ga rdxintè na'a dza nactu' ca bèb qui yödzylyú

ni len ca tu le ta'ru'n ni'l yúgu'të bunách.

¹⁴Ruzuja' queëli' cni lu guich, clëg le rè'nda' guna' ga utu'i'li', san rè'nda' uzéjni'da' lbi'ili', runa' ca runë' bönni' ruzéjni'në' yugu' zxi'nczë' nadxi'inë' lecbi'. ¹⁵Zal-la' gac la'cua'len lbi'ili' zian gayu'ë bönni' lusëdnë' lbi'ili' ca nac queë' Cristo, tuz nu zoa nac ca xuzli', nu na' ben ga náquili' queë' Cristo. Lu yöl-la' na'bán cub napli' le dzagli' Cristo, néda'cza' naca' ca xuzli' le busyönda' lbi'ili' didza' dxi'a. ¹⁶Qui læ ni na', ráta'yua' lauli' güi' ládi'li' gunli' ca runa' neda'.

¹⁷Qui læ ni na' ca' rsöla'a-bi' queëli' bi'i Timoteo. Le réjlë'bi' Xanru' nacbi' ca zxi'ncza', nacbi' gdu ladxi', ati' nadxi'ida'-bi'. Gunbi' Timoteo ga tsajneyli' yugu' zxba rusëdda' le náquida' queë' Cristo, yugu' le rusëdda' yúgu'të latj laugac yúgu'të cö' bunách queë' Cristo. ¹⁸La'li' run ba zxon cuinli' le ráquili' cutur udxina' ga zoali'. ¹⁹Na'a, la' udxintea' ga zoali' chqui' gunnë' neda' latj Xanru'. Ni'r gáquibe'ida', clëg didza'z tu'ë bönni' tun ba zxon cuinquë', san gáquibe'ida' chqui' zoalen lequë' yöl-la' huac queë' Dios. ²⁰Chqui' nazí' lu na'li' rna bé'inë' lbi'ili' Dios, cutu nac bè' nac cni le rnazli' ca'. Nac bè' nac cni chqui' zoalen lbi'ili' yöl-la' huac queë' Dios. ²¹¿Bizxal ré'nili'? ¿Naru' ré'nili' udxina' ga zoali' len gba'y, gut quina' lbi'ili', o len yöl-la' nadxí' len lu yöl-la' nöxj ladxi'?

**Pablo rbequi xbeynë'
bönni' runë' le cunác**

5 Rzë didza' zóalenë' lbi'ili' bönni' runë' le cunác, zóalenë'

ngul queë' xuzë'. Le cunác cni cutu ca' tun bunách cunúnbë'gac Dios. ²Lbi'ili' run ba zxon cuinli', san ral-la' hu'i'nili' len ubiajli' ga zoali' nu na' run dul-la' na'. ³Zal-la' cutu zóalena' lbi'ili' lu gdu ca nayá' nabana', le nactë zóalena' lbi'ili' lu bö' naccza'. Ca chzóalencza' lbi'ili' chglequi xbeyda' nu na' run dul-la' na'. ⁴Cati' udubli' queë' Xanru' Jesucristo guna' lbi'ili' tsaxxón lu bö' naccza'. Ni'r, len yöl-la' huac queë' Xanru' Jesús ⁵gul-dödë' bönni' na' lu na' Satanás tu' xöhu'i' quië nit gdu ca nayá' nabanë', san ulá bö' nacczë' dza ni' huödë' Xanru'.

⁶Cutu nac dxi'a gun ba zxon cuinli' ca nac le runli'. ¿Naru' cu nózili' didza' na' rna: "Xné'idauz yöt xtil gun ga gyazx gdu'të cua nazí' lei."? ⁷Na'a, gul-cúa ga zoali' dul-la' na' le nac ca tu xnë'i gul, quië gacli' dxi'a. Ni'r gacli' ca tu cua cub cunazí' xnë'i, ca na' le nactë chnacli'. Nac queëru' ca choaru' Lni Pascua cati' tahuë' yöt xtil cunazí' xnë'i, len chguludöddë'-ba' uláz queëru' bö'cu' zxila' qui Lni Pascua na', bö'cu' zxila' na' naquë' Lëczë' Cristo. ⁸Qui læ ni na' ral-la' gunru' lni na', clëg zoalen rè'u xnë'i gul na' ruluí' le cunác len le cuzaca', san ral-la' ugunru' dxin yöt xtil na' cunazí' xnë'i, yöt xtil na' ruluí' le nac gdu dxi'a len le nac gdu'të li.

⁹Cati' buzuja' queëli' lu guich zial, gudxcza' lbi'ili' cutu gunli' tsaxxón bönni' tunë' le cunác. ¹⁰Gudxa' lbi'ili' cni, clëg quië ucuitli' tsaz ga nacua' bunách yödzyly' ni, tun le cunác, len ga nacua' bunách

ta'zé ládxi'gac le dë qui lza'gac, len ga nacua' gban, len bunách ta'yíj ládxi'gac bdau' guiöj bdau' yag. Quië gunli' cni gun bayúdx grujli' yödzyú ni. ¹¹Le rë'ni gna didza' na' buzuja' queëli' lu guich, nac cui gunli' tsaxxón bönni' rnë' náquinë' queë' Cristo, san runë' le cunác, o rzë ladxë'ë le dë qui lzë'ë, o rej ladxë'ë bdau' guiöj bdau' yag, o rnë xöhuë'ë, o rzúdxinë', o rbanë'. Cutu ca' gágulenli' tsaxxón bönni' cni. ¹²⁻¹³Cutu naqui quia' neda' cuequi xbeyda' nup cunababgac rë'u. Dios cuequi xbeynë' lequë'. Lbi'iczi' ral-la' cuequi xbeyli' nup nababgac lbi'ili'. Qui lë ni na', gul-cúë' ga zoali' bönni' xöhui' na'.

**Cutu ral-la' gchë'ru' böchi'
lza'ru' laugac bunách yúlahui'**

6 Cati' rdil-l dídza'li' tuli' len yetuli', ñnacxcz rurúguili' tseajli' yúlahui' ga la'bequi xbey lbi'ili' nup cuta'yejlë' Cristo? Dxi'ar tseajli' laugac bunách queë' Cristo quië la'bequi xbey lbi'ili'. ²¿Naru' cu nózili' ral-la' la'bequi xbey yúgu'të bunách yödzyú nup náquigac queë' Cristo? Chqui' lbi'iczi' cuequi xbeyli' bunách yödzyú, ñnaru' cu napli' yöl-la' rejni'i' cuequi xbeyli' didza' bizxj cni? ³¿Naru' cu nózili' ral-la' cuequi xbeyru' yugu' gbaz la'y? Runtër bayúdx cuequi xbeyru' le tac yödzyú ga ni zoaru' na'a. ⁴Na'a, chqui' rac tu le run bayúdx nu cuequi xbey, lë na' rac yödzyú ni, ñbizx quië rucua'li' nup la'bequi xbey lei, nup na' cutu bi dë lu na'gac ladjgac bunách queë' Cristo? ⁵Rnia' cni

quië guna' ga utui'li'. ¿Naru' cu zoalen lbi'ili' nu rac lati' nu gac cuequi xbey le rac quequë' böchi' lza'li'? ⁶¿Nacxcz gac bönni' rejle'ë Cristo gchë'ë böchi' lzë'ë yúlahui' ga la'bequi xbey lequë' bunách cuta'yejlë'?

⁷Le nactë rchixi rníguili' le rdil-l dídza'li'. ¿Bizx quië cutu gua' glenli' nu rua' dö' queëli'? ¿Bizx quië cutu gua' glenli' nu rucáchi'lan le dë queëli'? ⁸Lbi'ili' rua'li' dö' len rucachi' lanli', ati' runli' cni quequë' böchi' lza'li' ta'yejlë'ë Cristo.

⁹⁻¹⁰¿Naru' cu nózili' cutu la'yáz ga rna bë'ë Dios bunách cunacgac tsahui'? Cutu si' ye'i cuinli'.

Cutu ca' tsaz ga rna bë'ë Dios nitú nu run le cunác.

Nitú nu rej ladx'i' bdau' guiöj bdau' yag,

Len nitú nu rguitsj zxba qui yöl-la' nutság na',

Len nutu nu bönni' run cuinë' ca ngul,

Len nutu nu bönni' zóalenë' la' lzë'i' bönni'zë',

Len nitú gban,

Len nitú nu ruhuidi',

Len nitú nu rzudxi,

Len nitú nu rnë xöhui',

Len nitú nu rucáchi'lan.

Cutu ca' tsaz ga rna bë'ë Dios nu run cni.

¹¹Cni gucli' la'li' lbi'ili', san na'a chnuhuöacl'i' dxi'a ca nac dul-la' gbága'li', len chnáquili' quizi queë' Dios, len chnuhuöacl'i' tsahui' ni'a qui le benë' Xanru' Jesús. Bö' La'y queë' Dios runë' ga rac cni.

**Naqui quizi queë' Dios
gdu ca nayá' nabinru'**

¹²Ta'ná bunách: “Yúgu'tè dè latj gunru'.” Zal-la' nactè didza' ni, cutu ral-la' gunru' yúgu'tè. Zal-la' dè latj guna' yúgu'tè, cutu gu'a latj bi gna be'i neda'. ¹³Ta'ná ca' bunách: “La' huagu nacz le tsaz lè'ru', ati' lè'ru' nacz ga tsudzu la' huagu.” Nactè didza' ni, san gdxin dza usnitie' Dios la' huagu lenca' lè'ru'. Dios benè' gdu ca nayá' nabinru', clèg quiè ugunru' lei dxin gunru' le cunác. Nac quiè uzi'è xbey Xanru', ati' Xanru' naquè' quiè uzi'è xbè' gdu ca nayá' nabinru'. ¹⁴Dios buspanè' Xanru' lu yöl-la' gut. Lèzca' cni, len yöl-la' huac queë' uspanè' rè'u.

¹⁵¿Naru' cu nózili', lu gdu ca nayá' nabinli' nacli' tuz len le nacczè' Cristo? ¿Nacxcz gac cúali' tu le da' Cristo len gunli' ga ta' ngul udá dzag? Cutu ca' ral-la' gunli' cni. ¹⁶¿Naru' cu nózili' chqui' zóalenè' ngul udá dzag bönni', naquè' tuz len lènu? Ca nac lè ni nayúj lu guich la'y, rna: “Lacquè' ca tuz bunách gropè'.” ¹⁷Na'a, nu bönni' naquè' tuz len Xanru', naquè' tuz len Lè' lu bö' nacczè'.

¹⁸Qui lè ni na', cutu ca' gunli' le cunác. Bítitèz dul-la' yubl runè' bönni', ni' lu le nacczè' runè' dul-la' na'. Nu bönni' runè' le cunác, runè' dul-la' le dzag lèzca'. ¹⁹¿Naru' cu nózili' nac gdau' queë' Dios Bö' La'y gdu ca nayá' nabinli'? Dioscz nuchizè' lbi'ili' Dios Bö' La'y na', ati' Lè' zoè' icj ládxi'dau'li'. Qui lè ni na' cutu naqui queëzli' gdu ca nayá' nabinli'. Na'a, naqui queë' Dios.

²⁰Dios gu'ue' lbi'ili' len tu le xön

gdixzjè'. Gul-gún dxin gdu ca nayá' nabinli' lenca' bö' nacczli' quiè gac queë' Dios yöl-la' ba, le náquigac queë' Dios gdu ca nayá' nabinli' lenca' bö' nacczli'.

**Rusèdnè' Pablo ca nac
qui yöl-la' nutság na'**

7 Na'a, ubi'a didza' yugu' le gnábili' neda', le buzujli' quia' lu guich. Gac dxi'a queë' bönni' chqui' cutu sóalenè'-nu ngul. ²Le tuntsca le cunác bunách ga ni' zoali', ral-la' la'cuá'lenè'-nu ngul qui queëquè' yúgu'tè bönni' nababquè' lbi'ili', ati' ral-la' la'cuá'lennu-nè' bönni' qui queécnu yúgu'tè ngul. ³Bönni' na' zoanu ngul queë' ral-la' gunè' queènu ngul queë' ca nac yöl-la' run qui yöl-la' nutság na', len la' tuz ca ral-la' gunnu ngul len bönni' queènu. ⁴Cutu dè lu na'znu ngul gdu ca nayá' nabannu, san bönni' queènu dè lu nè'è ca' lei. Lèzca' cni, cutu dè lu na'zè' bönni' gdu ca nayá' nabanè', san ngul queë' dè lu na'nu ca' lei. ⁵Cutu ral-la' la'dá'baguè'è lza'què' bönni' len ngul na' nutság na'què'. Huac tuz chqui' lunè' tuz didza' cutu la'dzaguè' tu chi'z quiè gac lulidzè' Dios gdu ládxi'què'. Töd na', leyúbl ral-la' sóalenè'-nu ngul queë' bönni' na', cui saqui' Satanás tu' xöhui' gun ga tsazquè' nöz dul-la' le cutu gac la'ná be'i cuinquè'.

⁶Lè ni rèpa' lbi'ili' nac tu le runnè' lbi'ili' latj Xanru'. Cutu nac le gna bè'è. ⁷Runi neda' gacr dxi'a luga'nè' tuz yúgu'tè bönni', ca na' zoa' tuza' neda'. Tu tuè' bönni' rzi'è tsa le runödzejè' queë' Dios gunè'. Tuè' rzi'è tu le runödzejè', ati' yetué' rzi'è yetú le runödzejè'.

⁸Na'a, rēpa' nup nacua' tuz lenca' yugu' ngul uzé'b, rnia': Gac dxi'a quequē' luga'nē' tuz ca na' zoa' tuza' neda'. ⁹Chqui' cutu gac la'ná be'i cuinquē', huac lutság na'quē', le gacr dxi'a lutság na'quē' len cu la'zē lādxi'quē' le cunác.

¹⁰Rna bé'ida' nup chnutság na'gac, len clēg neda'z runa' zxba ni, san Lēczē' Xanru' runē' lei, ati' rna: "Cutu ulá'alennu-nē' bōnni' queēnu ngul." ¹¹Chqui' ulá'alennu-nē' bōnni' queēnu ngul, ral-la' uga'nnu tuznu, o huōacnu tuz len bōnni' queēnu na'. Lēzca' cni cutu uca'nē'-nu ngul queē' bōnni'.

¹²Na'a, neda'z rēpa' yezica' bunách len clēg rnē' cni Xanru', rnia': Chqui' zoē' böchi' lza'ru' rejlē'è Cristo, ati' cutu réjlē'nu Xanru' ngul queē', len chqui' ré'ninu ugá'nlennu lē', cutu ulá'alēnē'-nu. ¹³Lēzca' cni rnia': Chqui' zoanu ngul zanru' réjlē'nu Cristo, ati' bōnni' queēnu cutu rejlē'è Xanru', len chqui' ré'nnē' ugá'nlenē'-nu, cutu ulá'alennu lē'. ¹⁴Cni ral-la' lunē'. Bōnni' curejlē' na', Dios rlé'inē' lē' ca bōnni' náquinē' quizi queē' le naquē' tuz len ngul queē' réjlē'nu Cristo, ati' ngul cni, curéjlē'nu, Dios rlé'inē'-nu ca ngul náquinu quizi queē' le nacnu tuz len bōnni' queēnu naquē' böchi' lza'ru' rejlē'è Cristo. La'naru' cu nac cni, lacbi' zxi'nli' ca yugu' bi'i lagu' lahuē' Dios. Na'a, naccbi' quizi queē' Dios. ¹⁵Nu bōnni' o ngul curejlē' Cristo, chqui' ré'ni ula'alēn nu na' nutság na'len, huac ca'. Cutu run bayúdx uga'nlen nu na' böchi' lza'ru' o zanru' rejlē'è Cristo, le bulidzē' rē'u Dios quiē cōzru'

dxí'adau'. ¹⁶Cni ral-la' gac. Nazx ca' li', ngul, huac gunu' ga ulé' bōnni' quiu', ati' nazx ca' li', bōnni', huac gunu' ga ulanu ngul quiu'.

¹⁷Ral-la' gunru' tu turu' tsca le bunōdzjē' queēru' Xanru', lenca' tsca guc queēru' cati' bulidzē' rē'u Dios quiē gáquiru' queē'. Zxba ni rusēdda' yúgu'tē cō' bunách queē' Cristo. ¹⁸Chqui' Dios bulidzē' bōnni' narugu lu xpēlē'è le nac bē' náquinē' queē' Dios, ral-la' uga'nē' cni, zoa lu xpēlē'è lē na' nac bē'. Lēzca' cni, chqui' Dios bulidzē' bōnni' cunarugu lu xpēlē'è lē na' nac bē', cutu ral-la' gchuguē' lu xpēlē'è lē na'. ¹⁹Cutu bi zaca' lē na' narugu lu xpēlē'è bōnni', len chqui' cunarugu lu xpēlē'è bōnni' lē na' nac bē', cutu bi zaca'. Le nactsca lsaca' nac gunru' ca rna bē' zxba queē' Dios. ²⁰Ral-la' uga'nē' bōnni' ca na' guquē' cati' ni' bulidzē' lē' Dios. ²¹Chqui' bulidzē' li' cati' ni' nacu' bōnni' nada'u, cutu cō'u baguí'i le nacu' cni, san chqui' gata' quiu' latj gruju' lu na' xanu', buzí' xbey latj na' gata' quiu' gruju'. ²²Chqui' bulidzē' nu bōnni' Xanru' cati' ni' nada'uē', lahuē' Xanru' naquē' ca bōnni' narujē' lu nē'è xanē' na', quiē gunē' xchinē' Xanru'. Lēzca' cni, chqui' bulidzē' nu bōnni' Xanru' cati' ni' narujē' lu nē'è xanē' na', bōnni' ni naquē' ca bōnni' nada'u queē' Cristo. ²³Zxōntēr le gdixjē' Dios, gu'uē' lbi'ili'. Qui lē ni na' cutu ral-la' guti' cuinli' lu na'gac bunách. ²⁴Qui lē ni na' ca', böchi' lza'adau', ral-la' soali' lahuē' Dios tsca guc queēli' tu tuli' cati' ni' bulidzē' lbi'ili' Dios.

²⁵Ca nac quegac nup cunutság na'gac, cutu bi gna bé'inē' neda'

Xanru'. Cni runi neda', ati' huac uzxöni ládxi'li' neda' le ruhuechi' ladxë'ë neda' Xanru'. ²⁶Le tac zian le rac queëru' dza ni zoaru' na'a, runi neda' gac dxi'a chqui' luga'në' yúgu'të bönni' ca nacquë' na'a. ²⁷Chqui' nutság ná'lenu'-nu ngul, cutu ulá'alenu'-nu. Lézca' cni, chqui' zu' tuzu', cutu quilju'-nu ngul, cutu utság ná'lenu'-nu. ²⁸Na'a, chqui' utság ná'lenu'-nu ngul, cutu gunu' dul-la', len chqui' utság ná'lenbi'-në' bönni' bi'i ngul, cutu gunbi' dul-la', san la'zaca' la'guí'i yödzyú ni nup nutság na'gac, ati' rë'nda' guna' ga ulali' lu yöl-la' rzaca' rguí'i na'. ²⁹Na'a, lë ni rëpa' lbi'ili', böchi' lza'adau'. Chzoa gdxin dza udx. Qui lë ni na', ral-la' lui' ládxi'quë' Dios bönni' nutság ná'lenquë'-nu ngul ca run nu cunutság na'len ngul. ³⁰Lézca' cni, ral-la' ludziji lahuë' Dios nup ta'bódx yechi' ca run nu curbódx, ati' ral-la' la'cuá' nöxj lahuë' Dios nup tu'dziji ca run nu curudziji, ati' ral-la' lac nup ta'u ca nu cutu bi dë qui. ³¹Ral-la' lac nup tu'gún dxin le dë yödzyú ni ca nu cutu rui' ladxí' le dë yödzyú ni, le huadód quegac le rlé'iru' yödzyú ni. ³²Rë'nda' cutu ubi ugui'ili'. Rui' ladxë'ë le naqui queë' Xanru', nac gunë' le rdzag ladxë'ë Xanru', bönni' cuzoanu ngul queë'. ³³Rui' ladxë'ë le rac yödzyú, nac gunë' le rdzag ládxi'nu ngul queë', bönni' nutság ná'lenë'-nu ngul. ³⁴Lézca' cni rac queënu ngul nutság ná'lennu-në' bönni' len queënu ngul zoanu tuznu. Ngul na' zoanu tuznu rui' ládxi'nu le naqui queë' Xanru', nac soanu quizi queë' Dios lu gdu ca nayá' nabannu len lu bö' naccznu.

Ngul na' nutság ná'lennu-në' bönni' rui' ládxi'nu le rac yödzyú ni, nac gunnu le rdzag ladxë'ë bönni' queënu.

³⁵Yugu' lë ni rëpa' lbi'ili' quië uzi'li' xbey lë ni len clëg quië uzaga'a xnözli'. Rë'nda' gunli' le ral-la' gunli', gunli' xchinë' Xanru' gdu ládxi'li'.

³⁶Chqui' zoë' bönni' ráquinë' cunác dxi'a uga'nbi' tuzbi' bi'i ngul ra'bandau' queë', len chzoa iz queëbi', len bayúdx ré'nibi' utság ná'lenbi'-në' bönni', huac utság ná'lenbi'-në'. Cutu gunbi' dul-la'. ³⁷Chqui' chnun tsutsu xtidxë'ë bönni' na', len cutu run bayúdx gunë' cni, len dë lu në'ë nac gunë', len chnun tsutsu xtidxë'ë uga'nbi' tuzbi', gunë' le nac dxi'a bönni' na'. ³⁸Cni nac, nu rui' latj bi'i qui utság ná'lenbi'-në' bönni', run le nac dxi'a, san nu run ga uga'nbi' tuzbi' run le nacr dxi'a.

³⁹Ngul nutság ná'lennu-në' bönni', rna belí lënu zxba qui yöl-la' nutság na' tsal ni zoë' nabanë' bönni' queënu. Chqui' gatië' bönni' queënu, gata' lu na'nu utság ná'lennu-në' nu bönni' ré'ninu, chqui' rejlë'ë Xanru' bönni' na'. ⁴⁰Runi neda' gacrun bica' ba chqui' uga'nnu tuznu, len ráquida' runë' neda' tzazxón Bö' La'y queë' Dios.

Le ta'gú'u bunách laugac bdau' guiöj bdau' yag

8 Na'a, gu'a didza' ca nac qui le ri'j ráguru', lë na' gulagú'u bunách laugac bdau' guiöj bdau' yag. Ta'ná bunách: “Yúgu'tëru' napru' yöl-la' rejni'i.” Nactë lë ni. Yöl-la' rejni'i cni run ga run ba

zxön cuinru', san yöl-la' nadxí'i queëru' lza'ru' run ga ráclenru' lza'ru'. ²Chqui' zoë' bönni' ráquinë' chréjni'në', cutu bi réjni'nidë' ca ral-la' tséjni'në', ³san nu bönni' nadxí'inë' Dios, Dioscz zóalenë' bönni' na'.

⁴Na'a, ca nac qui le ri'j ráguru', lë na' gulagú'u bunách laugac bdau' guiöj bdau' yag, nóziru' cutu bi záca'gac yödzlyú ni bdau' guiöj bdau' yag na', len nutur nu zoa nac Dios. ⁵Zal-la' nacuá' le taqui bunách nacgac dios, le nacuá' luzxbá, len le nacuá' luyú, ati' zian le tu'lídz bunách, tui' lagac dios lenca' xan, ⁶san queëru' rë'u:

Tuzë' Naquë' Dios, Lë' Xuz.

Lë' benë' yúgu'të le rlé'iru',

Ati' zoaru' nabanru' quië tsej ládxi'ru' Lë'.

Tuzë' Naquë' Xanru', Lë'

Jesucristo.

Lu në'ë Lë', Dios benë' yúgu'të le dë,

Ati' nabániru' Lë'.

⁷Clëg yúgu'të böchi' lza'ru' ta'yéjni'në' lë ni. La'quë', nup ni' zi'al gulayíj ládxi'gac bdau' guiöj bdau' yag, ga rdxintë na'a dza ti'j tahuë' le gulagú'u bunách laugac bdau' guiöj bdau' yag, ati' táquinë' nap yöl-la' huac qui bdau' na'. Le cutu nac gdu ládxi'quë', qui lë ni na' táquinë' nabága'quë' xzguia' le tahuë' lë na'. ⁸Cutu gun ga gunë' rë'u ba la'n Dios le gui'j gáguru', le chqui' gáguru', cutu gacr-ru' dxi'a, len chqui' cutu gáguru', cutu gacr-ru' ca'z. ⁹Dë lu na'li' gui'j gáguli' bíti'tëz. Gul-gún chi'i cuinli' cui gunli' ga la'chixi la'nigui nup cunác gdu ca ta'yëjlë' Cristo. ¹⁰Nazx

ca' li' ráquinu' napu' yöl-la' rejni'i ca nac lë ni len huac gagu' bíti'tëz. Chqui' cö'u xlatj bdau' guiöj bdau' yag len gui'j gagu' le gulagú'u bunách lau bdau' guiöj bdau' yag na', ati' chqui' glé'inë' li' rë'u ragu' ni' böchi' lza'u cunác gdu ladxë'ë, nazx ca' gunu' ga gahuë' lë na' gulagú'u bunách lau bdau' guiöj bdau' yag na'. ¹¹Cni gac, le ráquinu' napu' yöl-la' rejni'i, gunu' ga gchixi gnignë' böchi' lza'u cutu nac gdu ladxë'ë. ¿Naru' guntsau' cni queë' böchi' lza'u, ni'a qui nu na' gutië' Cristo? ¹²Chqui' cni gunu', gunu' dul-la' le uspagu'u böchi' lza'u xzguia' len gunu' ga gchixi gnignë' le cutu nac gdu ladxë'ë, len gunu' ca' dul-la' le ruzóa Cristo tsla'l. ¹³Qui lë ni na', chqui' le gui'j gahua' gun ga gchixi gnignë' böchi' lza'a, cutur gahua' bëla' na', cui guna' ga gunë' dul-la' böchi' lza'a.

Le dë lu në'ë bönni' gbaz nasölë'ë Cristo

9 ¿Naru' cu naca' gbaz nasölë'ë Cristo? ¿Naru' cu nadél-li'da' yöl-la' ruslá? ¿Naru' cu blé'ida'-në' Xanru' Jesús? ¿Naru' cu nacli' queë' Cristo ni'a qui dxin bena' uláz queë' Xanru'? ²Nazx ca' taqui yezica' bunách cutu naca' gbaz nasölë'ë Cristo. Lbi'ili' run bayúdx gáquili' naca' gbaz queë' Cristo. Le nacli' queë' Xanru', le nacczli' nac bë' naca' gbaz nasölë'ë Xanru'.

³⁻⁴Nacuá' nup ta'zí' quidza' neda'. Cni rubi'a didza', rëpa' lequë': Dë lu na'a gnaba' le gui'j gahua' le runa' dxin ni. ⁵Lëzca' cni dë lu na'a utság ná'lena'-bi' bi'i ngul zanru' réjlë'bi' Cristo quië gunbi' neda' tsaxxón

ga rda', ca na' tunè' yezíca'rè' gbaz nasòlè'è Cristo len yugu' bönni' böch'è Xanru' len Pedro. ⁶¿Naru' ráquili' tuza' neda' len Bernabé ral-la' guntu' dxin lahui' dza, quiè gdzólitu' le gágutu'? ⁷¿Nuzxa caz bönni' rijè' gdil-l ati' rguizxjè' la' cuinzè'? ¿Nuzxa caz bönni' rudé'è tu la' yèl qui lba uva len cutu gahuè' le rbia lba na'? ¿Nuzxa caz bönni' ruyúè'-ba' bö'cu' zxila' len cutu gui'jè' nidxi' quecba'? ⁸Cutu gáquili' la' neda'z ru'a cni didza'. Lèzca' cni rna le nayúj lu guich lu zxba queè' Moisés. ⁹Lu zxba queè' Moisés nayúj lu guich, rna: “Cutu cu'u du rú'aba' bédx cati' rulibba' zxa' xtil.” Bè'è didza' ni Dios, clègz le rui' ladxè'è-ba' bédx, ¹⁰san quiè uzi'ru' ca' xbey rè'u. Qui lè ni na' nayúj lu guich didza' na', ati' bönni' ruga'nè'-ba' bédx lenca' bönni' runè' ga tu'libba' zxa' xtil bédx, gropè' na' ral-la' lunè' löz la'zi'è qui le rulá' luyú na'. ¹¹Na'a, chqui' bentu' dxin ga zoali', le nac ca dxin guz gu'n, lè na' nac queè' Dios Bö' La'y, ¿naru' ráquitsali' cutu ral-la' uzi'tu' xbey tu le dau' dè queèli' ca na' ruzi'è xbey le rlapè' bönni' guz gu'n? ¹²Tu'zì' xbey le dè queèli' yezica' bunách tu'zejni'i lbi'ili'. ¿Naru' cu rál-la'tèr uzi'tu' xbey netu' le dè queèli'?

Gatga buzi'tu' xbey lè ni dè lu na'tu', san bia' blentu' yúgu'tè quiè gac guntu' lban qui didza' dxi'a ca nac queè' Cristo. ¹³Nózcicli' ca rac quegac nup tun dxin qui gdau', tu'zì' xbey gun qui gdau'. Lèzca' cni nup ta'gú'u lu bcugu la'y queè' Dios rön quecba' böa' bédx, tahuè' bèla' quecba' böa' bédx na'. ¹⁴Lèzca' cni

nuzóè' Xanru' ca ral-la' gac quequè' bönni' tunè' lban qui didza' dxi'a. Ral-la' lugagu lequè' nup tu'zì' xbey lban na' tunè'. ¹⁵Neda' gatga buzi'a xbey lè ni dè lu na'a, ati' lè ni ruzuja' lu guich ni cutu nac le rnabi nu bi gunn quia'. Run ba zxön cuina' le cunazxja' cati' runa' lban qui didza' dxi'a. Gué'ntèrda' gatia' ca gu'a latj nu gna runa' lban qui didza' dxi'a le nazxja'.

¹⁶Cutu dè lu na'a gun ba zxön cuina' le runa' lban qui didza' dxi'a, le run bayúdx guna' lban qui. Bica' bayechi' neda' chqui' cutu guna' lban qui didza' dxi'a. ¹⁷La'naru' runa' lban le rè'nczda', huac gnaba' lazxja', san run bayúdx guna' lban, le nac tu le buspaguè'è neda' Dios guna'. ¹⁸¿Bizxa lazxja' uzi'tsa' xbey chqui'nu'? Ruzi'a xbey le rdzag ladxa'a le cunazxja' cati' runa' lban qui didza' dxi'a. Cutu ca' ruzi'a xbey lè na' dè lu na'a le runa' lban qui didza' dxi'a.

¹⁹Na'a, zal-la' nutu nu yu'a lu nè'i, chben cuina' ca bönni' nada'lu quegac yúgu'tè bunách quiè gac guna' ga lulá ziantèr ca' bunách. ²⁰Cati' runa' lban laugac bunách judío, run cuina' ca bönni' judío quiè gac guna' ga lulá bunách judío na'. Bunách judío na' tun ca rna bè' zxba queè' Moisés. Qui lè ni na' run cuina' ca bönni' runè' ca rna bè' zxba na' zal-la' cutu yu'a lu na' zxba na'. Cni runa' quiè gac guna' ga lulá nup tun ca rna bè' zxba na'. ²¹Cati' runa' lban laugac bunách gza'a, nup curná be'i leygac zxba queè' Moisés, run cuina' ca tu bönni' gza'a na', quiè gac guna' ga lulé'. Cutu ruca'na' ca'z zxba queè'

Dios. Neda' runa' ca rna bē' zxba queē' Cristo. ²²Run cuina' ca bōnni' cunác gdu ca rejlē'ē Cristo quiē gac guna' ga lulá nup na' cunác gdu ca ta'yejlē' Lē'. Run cuina' ca nacgac yúgu'tē bunách quiē gac guna' ga lulá la'gac bunách na'. ²³Lu yúgu'tē lē ni runa', runa' ga ta'yōni bunách didza' dxi'a, quiē gac uzi'a xbey tsazxón len lbi'ili' didza' dxi'a na'.

²⁴Chnóziczli' ca tunē' bōnni' nútsa'quē' lu huitj. Ta'xíti'ē yúgu'tē', san gdél-li'nē' tuzē' bōnni' uzi'ē xbey latj blau. Lēzca' cni ral-la' gunli' xchinē' Dios, gacli' ca bōnni' nútsa'quē' lu huitj, quiē gdél-li'li' uzi'li' xbey le ubi'ē queēli' Dios. ²⁵Yúgu'tē bōnni', cati' tu'pá' cuinquē' quiē gac la'yaziē' lu huitj, ta'ná be'i cuinquē' lu yúgu'tē le tunē'. Tunē' cni quiē la'dél-li'nē' tu bregui' zin le nittē, san gdél-li'ru' rē'u tu le uzí'teczru' xbey. ²⁶Qui lē ni na', naca' neda' ca bōnni' gdu ladxē'ē rxíti'ē. Naca' ca' ca bōnni', gdu ladxē'ē rdil-lē', cutu rdi'a lu bō'z. ²⁷Ca runē' bōnni' rulidzē' bunách tsajtsazgac lu huitj, runa' ca' neda', runa' lban quiē lulá bunách. Bōnni' na' nutsē'ē lu huitj runē' ga gal gdu ca nayá' nabanē' len rna bé'inē' lei. Lēzca' cni runa' neda', cui unitia' xlatja' lu dxin queē' Dios.

Cutu tsej ládxi'ru' bdau'
guiöj bdau' yag

10 Rē'nda' uzéjni'da' lbi'ili', böchi' lza'adau', ca guc quequē' xuz xtau'tu'. Dios benē' ga glu'u xzul böaj yúgu'tē'. Lēzca' cni, guladödē' yúgu'tē' gatsj lahui'l nis zxön. ²Lu böaj ni' len lu nis zxön ni', guc quequē' ca rac qui nu rdil nis.

Lē na' guc quequē' guc bē' glaquē' tuz len Moisés. ³Lēzca' cni, glahuē' yúgu'tē' yōt xtildau' na' bunödzejē' quequē' Dios Bö' La'y. ⁴Gli'jē' yúgu'tē' nis na' bunödzejē' quequē' Dios Bö' La'y, le gli'jē' nis bruj lē'i guiöj na' bulu'ē lahui Dios Bö' La'y, guiöj na' gulabáninē' lequē'. Ca guc guiöj na' nacczē' Cristo, nabániru' Lē'. ⁵Zal-la' guc cni, cutu bdzag ladxē'ē yúgu'tē' Dios. Qui lē ni na' glatiē' lu latj ca'z.

⁶Yúgu'tē lē ni nac tu le ruzejni'i rē'u, cui sē ládxi'ru' le cunác, ca na' gulazé ládxi'quē' lequē'. ⁷Cutu ral-la' tsej ládxi'ru' bdau' guiöj bdau' yag, ca na' glunē' la'quē' lequē'. Nayúj lu guich la'y, rna: “Gulabö'ē bōnni' ni', gli'j glahuē', ati' gulayasē', glunē' lni qui bdau' na'.” ⁸Cutu ral-la' gunru' le cunác, ca na' glunē' le cunác la'quē' lequē', ati' tu dzaz glatiē' gdu ca tsonnáruá' milē'. ⁹Cutu ral-la' si' bē'ru' Xanru', ca na' gulazí' bē'ē Lē' la'quē' lequē', ati' glatiē' le gláguya'aba' lequē' bēl snia'. ¹⁰Lēzca' cni, cutu ral-la' gnēru' queē' Dios ca na' gulané' queē' la'quē' lequē', ati' busnitiē' lequē' tuē' gbaz la'y queē' Dios.

¹¹Yúgu'tē lē ni guc quequē' xuz xtau'tu', tu'zejni'i rē'u, len nayúj lu guich la'y quiē gun gadxi rē'u, le chzoaru' dza chzoa udx qui yödzyú ni. ¹²Qui lē ni na', nu raqui chnal, ral-la' gun chi'i cuini, cui gchixi gnigui. ¹³Ca nac le ta'zí' bē' lbi'ili' rac ca' quegac yúgu'tē bunách. Dios runē' ca rnē' len cutu gu'ē latj bi si' bē' lbi'ili' le cugác gua' glenli', san cati' bi si' bē' lbi'ili', ului'inē' lbi'ili' nac gac grujli' lu na' tu' xōhui', quiē gac gua' glenli'.

¹⁴Qui lè ni na', böchi' lza'adau', cutu tsej láchxi'li' bdau' guiöj bdau' yag. ¹⁵Ruí'lèna' lbi'ili' didza' ca ruí'lèna' didza' nup ta'yejni'i. Gul-bequi xbey didza' ni gu'a. ¹⁶Cati' gnábiru'-nè' Dios gun la'yè' le ri'lju' cati' ruspanru' ca gutiè' Cristo, lè na' ri'lju' ruluí' nacru' tuz len Cristo le ruzi'ru' xbey le benè' Cristo cati' bulaljë' xchönè', gutiè' lè'i yag cruz. Lèzca' cni, yöt xtil na' ruzxuzxjru', ráguru', ruluí' dzagru'-nè' Cristo le ruzi'ru' xbey le benè' Cristo cati' budödè' uláz queëru' gdu ca nayá' nabanè'. ¹⁷Zal-la' zianru' nacru', yúgu'tèru' ráguru' tuz yöt xtil na' len qui lè ni na' nacru' ca tuz bunách.

¹⁸Gul-yutsca' ca tunè' bönni' Israel. Bönni' ni' tahuè' lahuè' Dios le ta'gu'è lu bcugu la'y queè', lè na' tahuè' ruluí' dzagquè' Dios. ¹⁹¿Bizxa rna didza' ni ru'a? Cutu rnia' nap yöl-la' huac bdau' guiöj bdau' yag, len cutu nap yöl-la' huac le ta'gú'u bunách laugac bdau' guiöj bdau' yag na'. ²⁰Cni rnia': Lè na' ta'gú'u laugac bdau' guiöj bdau' yag bunách cunúnbè'gac Dios, ta'gú'u laugac bö' xöhui', len clèg lahuè' Dios. Rè'nda' cutu gdzagli' yugu' bö' xöhui'. ²¹Cutu gac gui'jli' le ruluí' nacru' tuz len Xanru' lenca' lè na' uluí' nacli' tuz len yugu' bö' xöhui'. Cutu gac gáguli' le ruluí' dzagru'-nè' Xanru', lenca' le uluí' dzagli' yugu' bö' xöhui'. ²²¿Naru' gúntsaru' ga uzxé'inè' Xanru'? ¿Naru' ráquitsali' náptèrli' yöl-la' huac ca napè' Lè'?

Le dè lu na'ru' gunru' len ca ral-la' gdx'i'icru'-nè' böchi' lza'ru'

²³Nac gdu'tè li didza' na' rna: "Yúgu'tè dè lu na'ru' gunru'." Na'a,

neda' rnia': Clèg yúgu'tè ral-la' gunru'. Yúgu'tè dè lu na'ru' gunru', san clèg yúgu'tè gun ga gacr gdu ca réjlè'ru' Cristo. ²⁴Ral-la' güi' láchxi'ru' gunru' le gun ga gac dxi'a quequè' böchi' lza'ru', len clègz le gun ga gac dxi'a qui la' cuinzru'.

²⁵Bíti'tèz bi tuti' bunách lu yè'ly, huac gáguli', len cutu bi ral-la' gnabli' qui, cui cuequi bagu'í láchxi'dau'li'. ²⁶Nayúj lu guich le rna: "Queè' Xanru' naqui yödzyú ni, lenca' yúgu'tè le dè yödzyú ni."

²⁷Chqui' ulidzè' lbi'ili' bönni' curejlè'è Dios guidli' lidxè', ati' gué'nili' tseajli', gul-gagu yúgu'tè le gdxie' lauli', len cutu bi gnabli' qui, cui cuequi bagu'í láchxi'dau'li'. ²⁸Chqui' nútí'tèz nu guiè lbi'ili': "Lè ni gulagu'è lau bdau' guiöj bdau' yag", cutu gáguli' lè na' quiè gac dxi'a qui nu na' gdxijöi' cni lbi'ili', len cui cuequi bagu'í láchxi'dau'huè'. ²⁹Rnia': "Cui cuequi bagu'í láchxi'dau'huè' bönni' na' gdxijöi'nè' cni lbi'ili'", len clèg cui cuequi bagu'í láchxi'dau'li' lbi'iczli'.

Nazx ca' nu gnabi neda', gna: "¿Bizx quiè ral-la' uzó'a' tsla'l le dè lu na'a guna' le rbequi bagu'í láchxi'dau'huè' bönni' yubl?" ³⁰Huac gna ca' nu na': "Chqui' gyèpa'-nè' Dios: Xclenu', ni'a qui lè na' rahua', ¿bizx quiè nu uquí neda' ni'a qui lè na' rahua'?" ³¹Chqui' bi gáguli' o bi gui'jli', o bítí'tèz bi gunli', gul-gún yúgu'tè quiè gac queè' Dios yöl-la' ba. ³²Cutu bi gunli' le gun ga la'chixi la'nigui bunách judío, len cutu gunli' le gun ga la'chixi la'nigui bunách cunacgac judío, len cutu gunli' le gun ga la'chixi la'nigui bunách

queë' Dios. ³³Gul-gún ca runa' neda', rui' ladxa'a guna' le la'dzág ládxi'gac yúgu'të bunách, len cutu rui' ladxa'a guna' le uzi'a xbey la' neda'z, san le luzí' xbey yezica' bunách quië lulá.

11 Gul-gún ca runa' neda', ca na' neda' ca' runa' ca benë' Cristo.

**Le tunnu ngul laugac
bunách queë' Cristo**

²Runa' lbi'ili' zxön, böchi' lza'adau', le rajnéyteczli' neda', len nazí' lu na'li' zxba budöda' lu na'li'. ³Na'a, rë'nda' tséjni'li' rna bé'inë' yúgu'të bönni' Cristo, ati' bönni' rna bé'inë'-nu ngul, ati' Dios rna bé'inë' Cristo. ⁴Chqui' rulidzë' Dios bönni' o ru'ë didza' uláz queë' Dios, len dxia icjë' xlu'ë, ruca'në' ca'z Cristo. ⁵Na'a, chqui' rulidznu Dios ngul o rui'nu didza' uláz queë' Dios len cutu bi zxoá icjnu, ruca'nnu ca'z bönni' queënu, len nac queënu ca nac queënu ngul narugu guitsa' icjnu. ⁶Chqui' cutu bi zxoá icjnu ngul, ral-la' grugu ca' guitsa' icjnu. Chqui' gun ga utui'nu ngul na' chqui' nu gchugu guitsa' icjnu, ral-la' bi gxoá icjnu. ⁷Cutu bi ral-la' udxía icjë' bönni' cati' rdxinë' lahuë' Dios, le naquë' ca nacczë' Dios ati' lë na' naquë' bönni' ruluí' lahui yöl-la' zxön queë' Dios, san le nacnu ngul na' ruluí' lahui yöl-la' zxön queë' bönni' queënu. ⁸Cati' benë' bunách Dios, cutu bubijë' bönni' na' lu ngul. Ngul na', lu bönni' na' bubijë'-nu. ⁹Lëzca' cni, cutu benë' bönni' Dios quië uzi'nu xbë' ngul, san ngul quië uzi'ë xbanu bönni' benë'-nu. ¹⁰Qui lë ni

na', ral-la' gxoá icjnu ngul na' le ruluí' zoa nu rna be'i lënu le tu'yúé' rë'u gbaz la'y queë' Dios. ¹¹Na'a, lahuë' Xanru', rquíninë'-nu ngul queë' bönni', ati' rquíninu-në' bönni' queënu ngul. ¹²Ca na' benë' Dios, bubijë'-nu ngul lu bönni', lëzca' cni na'a, náljlenë'-nu ngul bönni', ati' yúgu'të r-ruj lu në'ë Dios.

¹³Gul-bequi xbey la' lbi'izli'. ñNaru' ral-la' ulidznu-në' Dios ngul cutu bi zxoá icjnu? ¹⁴ñNaru' cu rusëdi lbi'ili' yöl-la' nacz quegac bunách, ral-la' utui'në' bönni' na' ru'ë latj gtunn guitsa' icjë'? ¹⁵Na'a, chqui' natúnn guitsa' icjnu ngul, nac yöl-la' lach queënu, le bë'ë queënu Dios guitsa' icjnu quië uspín icjnu. ¹⁶Chqui' zoa nu guë'ni tá'bagá didza' ni, cniz nazí' lu na'tu' runtu', len la' tuz ca tun yugu' cö' bunách queë' Dios.

**Tu'cá'n ca'z le ri'j ráguru' ruspanru'
ca gutië' Xanru' bunách Corinto**

¹⁷Cutu ba la'n runa' lbi'ili' ca nac le uzéjni'da' lbi'ili' na'a. Cutu run ga rac dxia queëli' le runli' cati' rudubli' queë' Cristo, san run ga rac queëli' le cunác dxia'. ¹⁸Rzu lahua' ruzéjni'da' lbi'ili' lë ni ta'guixjöi' neda' bunách, ta'ná: "Cati' rudubli' queë' Cristo, narujli' chopl", ati' réjlë'a nazx ca' nac cni. ¹⁹Run bayúdx la'cua'len lbi'ili' nup tu'sëdi le cunác quië lac bë' nup nacgac gdu bunách queë' Cristo. ²⁰Qui lë ni na', cati' rudubli', lë na' ráguli' tsaxxón cutu nac le ri'j ráguru' ruspanru' ca gutië' Xanru'. ²¹Cni nac, le runli' bayúdx tu tuli' ráguli' le nua'li' qui queëli' cati' ráguli' tsaxxón, ati' qui lë ni na'

rdunli' la'li' ati' yela'li' ri'lj ráguli'
ga rdxintè rzúdxili'. ²²¿Naru' cu
zoa lidxli' ga huac gui'lj gáguli'?'
Ca na' runli', ruca'nli' ca'z bunách
queè' Dios, len runli' ga tu'tu'í nup
cutu bi dè quegac. ¿Bizxa caz gyèpa'
lbi'ili'?' ¿Naru' guntsa' lbi'ili' ba
la'n? Cutu ca' runa' lbi'ili' ba la'n ca
nac lè ni runli'.

**Le ri'lj ráguru' ruspanru'
ca gutiè' Xanru'**

²³Xanru'cz budödè' lu na'a lè
na' busèdda' lbi'ili', ca na' benè'
Xanru' Jesús yèl ni' cati' nu budód
Lè' lu na'què' bönni' guludödè' Lè'.
Gdel-lè'è yöt xtil, ²⁴len cati' budx
gudxè' Dios: "Xclenu'", buzxuzxjè'
lei len gnè': "Gul-gagu. Lè ni
nac xpèla'a le nuzxj uláz queèli'.
Gul-gún cni, uspanli' ca gac quia'
neda'." ²⁵Lèzca' cni, gdöd glahuè',
gdel-lè'è zxíga'dau' len gnè': "Le
yudzu zxíga'dau' ni nac xchöna', le
run tsutsu didza' cub rucá'n tsahui'.
Gul-gún cni yúgu'tè lzu gui'lji' lei,
uspanli' ca gac quia' neda'." ²⁶Cni
gac ga gdxintè dza huödè' Xanru',
yúgu'tè lzu gáguli' yöt xtil cni len
gu'íjili' zxíga'dau' cni, ului'li' lahui
ca gutiè' Xanru'.

**Ca ral-la' gunru' cati' gui'lj gáguru',
uspanru' ca gutiè' Xanru'**

²⁷Qui lè ni na', núti'tèz nu gagu
yöt xtil ni o gui'lji' zxíga'dau' ni
queè' Xanru', len cutu run lei ba
la'n, nabaga' zxguia' nu na', le run
dul-la', rucá'n ca'z xpèlè'è Xanru'
lenca' xchönè'. ²⁸Qui lè ni na', ral-la'
cuequi xbeyru' la' cuinzru' tu turu',
ati' ni'r huac gáguru' yöt xtil ni, len
gu'íjiru' zxíga'dau' ni. ²⁹Núti'tèz

nu ri'lj ragu lè ni len cutu run lei ba
la'n le cutu ráquibe'i rulu' le guc
queè' Xanru', ruspaga' cuini dul-la'
ni'a qui lè na' rè'lj ragu. ³⁰Qui lè ni
na' te'i zian nup dzaggac lbi'ili', len
ta'cuídi'nè', ati' zianquè' chnatquè'.
³¹La'naru' cuequi xbeyru' la'
cuinzru', cutu cuequi xbeynè' rè'u
Xanru'. ³²Chqui' gun bayúdx cuequi
xbeynè' rè'u Xanru', usaca' zi'è rè'u,
cui grugu queèru' cati' gchuguè'
quegac bunách yödzyú.

³³Qui lè ni na', böchi' lza'adau',
cati' udubli' quiè gui'lj gáguli',
uspanli' ca gutiè' Xanru', gul-cóz
tuli' yetuli'. ³⁴Chqui' zoa nu rdun,
ral-la' gagu nu na' ga nac lu yu'u
lidx, cui gun bayúdx cuequi xbeynè'
lbi'ili' Dios cati' udubli'. Nacuá'
yela'gac le runli', san uca'na' tsahui'
yugu' lè na' cati' duyúa' lbi'ili'.

**Yöl-la' huac runnè' queèru'
Dios Bö' La'y**

12 Na'a, böchi' lza'adau',
rè'nda' tséjni'li' ca nac
yöl-la' huac runnè' queèru' Dios Bö'
La'y.

²Nóziczli' ca guc cati' ni'
curéjlè'nili' Cristo, bè'li' latj
gulaché' lbi'ili' ga yubl bunách.
Gyij ladxli'li' bdau' guiöj bdau' yag
cuta'né. ³Qui lè ni na', ruzéjni'da'
lbi'ili' cni, rnia': Ladj yúgu'tè nup
tui' didza' uláz queè' Bö' La'y queè'
Dios, nutu nu gac gnè xöhui' queè'
Jesús, len nutu nu gac gna: "Jesús
naquè' Xanru'", chqui' cuzóalenè'
nu na' Dios Bö' La'y.

⁴Na'a, nadza'gac tu tu le runnè'
queèru' Dios Bö' La'y, san tuzè'
naquè' Bö' La'y na'. ⁵Lèzca' cni,
nadza'gac tu tu dxin rgu'è lu na'ru'

Xanru', san tuzè' naquè' Xanru' na'.
 6Nadza'gac ca' tu tu yòl-la' huac
 napru' le rúniru' xchinè' Dios, san
 tuzè' naquè' Dios, runnè' queèru'
 yòl-la' huac na'. 7Dios runnè' qui
 queèru' tu le nac bè' napru' yòl-la'
 huac queè' Dios Bò' La'y, lè na'
 ruzi'ru' xbey yúgu'tèru'. 8Dios
 Bò' La'y runòdzjè' queè' tu bònni'
 yòl-la' huac ru'è didza' len yòl-la'
 rac sxzöni, ati' yetúè' bònni', Lèczè'
 Bò' La'y runòdzjè' queè' yòl-la'
 huac ru'è didza' lu yòl-la' rejni'i.
 9Lèzca' cni, Lèczè' Dios Bò' La'y
 na' runòdzjè' queè' yetúè' bònni'
 yòl-la' rejlé' Cristo bi gunè', ati'
 yetúè' bònni' runòdzjè' queè' yòl-la'
 huac ruúnè' nup te'i. 10Yetúè' bònni'
 runòdzjè' queè' yòl-la' huac runè'
 yugu' yòl-la' huac qui yehua' yubá,
 ati' yetúè' bònni' ru'è lè' latj ru'è
 didza' uláz queè' Dios, ati' yetúè'
 bònni' runòdzjè' queè' yòl-la' huac
 ráquibe'linè' chqui' bò' dzag bunách
 naqui queè' Dios o naqui qui tu'
 xòhui'. Runòdzjè' queè' yetúè'
 bònni' yòl-la' huac ru'è didza' yubl
 cunazèdè', ati' queè' yetúè' bònni'
 yòl-la' huac rudödè' didza' yubl
 na' cunazèdè'. 11Yúgu'tè lè ni runè'
 Lèczè' Dios Bò' La'y, le runòdzjè'
 qui tu tu bunách tsca rè'ncznè'.

Yúgu'tèru' nacru' ca tuz bunách

12Ca na' nac tuz gdu ca nayá'
 nabinru', zal-la' zian le nagudi'
 dzáglenru', ati' le zian na' nagudi'
 dzáglenru' nacgac tuz le nayá'
 nabinru', lèzca' cni nac queè' Cristo.
 13Le zóalenè' rè'u Lèczè' Dios Bò'
 La'y, lè ni nac queèru' ca tu le
 nadilru' nis, le nac bè' nacru' ca
 tuz bunách, zal-la' nacru' yugu'

bònni' judío, len yugu' bònni' gza'a,
 lenca' bònni' nadá'ugac, len bònni'
 cunadá'ugac. Yúgu'tèru', Dios bè'è
 rè'u latj si'ru' le runòdzjè' Lèczè' Bò'
 La'y.

14Na'a, lu gdu ca nayá' nabinru',
 zian le nagudi' dzáglenru' len clèg
 tuz. 15La'naru' huac güi' didza'
 ní'aru', huaná: "Le cutu naca'
 nè'è bònni', cutu náquida' queè'",
 didza' ni cutu gun ga cutu naqui
 queè' bònni' na'. 16La'naru' huac
 güi' didza' nagru', huaná: "Le cutu
 naca' yøj lahuè', cutu náquida'
 queè' bònni' ni", didza' ni cutu
 gun ga cutu naqui queè' bònni' na'.
 17La'naru' nac yøj lauru' gdutè le
 nayá' nabinru', ñnaxc gac yóniru'?
 La'naru' nac nagru' gdutè, ñnaxc
 gac gle'zi xzína'ru'? 18Na'a, Dios
 nucu'è yúgu'tè le nagudi' dzáglenru'
 ca gu'ncznè' Lè'. 19La'naru' nac tuz
 le nagudi' dzáglenru', cutur soa gdu
 ca nayá' nabinru'. 20Na'a, ca nacru',
 zian le nagudi' dzáglenru', san tuz
 le nacru'.

21Qui lè ni na', cutu gac guiè
 na'ru' yøj lauru', gna: "Cutu
 rquinda' lí'." Lèzca' cni, cutu gac
 guiè ní'aru' icjru', gna: "Cutu
 rquinda' lbi'ili'." 22Na'a, yugu' le
 nagudi' dzáglenru', lè na' ráquiru'
 nacgac cuidi'z, lè ni naquínir-ru'.
 23Lèzca' cni, yugu' le nagudi'
 dzáglenru' le ráquiru' nacgac ca'z,
 lè ni rugácur-ru' dxi'a, len yugu'
 le ráquiru' cutu ral-la' gla' lahui,
 rugácur-ru' ca' dxi'a. 24Cutu run
 bayúdx gunru' cni qui le nacr lach
 qui le náquiniru'. Dios benè' gdu ca
 nayá' nabinru', len benè' ga nacr
 lsaca' lè na' ráquiru' rè'u nacr ca'z.
 25Cni benè', ati' cutu narujgac chopl

le nagudi' dzáglenru', le tun chi'i lza'gac tu yetú. ²⁶Chqui' gac zi' tu le náquiniru', lac zi' tsaxón len lei yúgu'tè le náquiniru' na', len chqui' tu le náquiniru', zoa bi ruzí' xbey, yúgu'tè le náquiniru' tu'zí' xbey tsaxón len lei.

²⁷Na'a, lbi'icli' dzagli' gdu ca nayá' nabanè' Cristo, ati' tu tuli' nacli' ca yugu' le nagudi' dzáglenè'. ²⁸Lèzca' cni, ladj bunách queè' Cristo, Dios nucu'è nup tun xchinè'. Ga nac zi'a nucu'è bönni' gbaz queè' Cristo. Ga nac buróp nucu'è bönni' tu'è didza' uláz queè', len ga bunn'tè nucu'è bönni' tu'sèdi, ati' ni'r nucu'è nup tun yugu' yöl-la' huac qui yehua' yubá. Ni'r nucu'è nup tu'ún nup te'i. Ni'r nucu'è nup taclen böchi' lza'ru'. Ni'r nucu'è bönni' tu'lui'inè' rë'u dxin gunru'. Ni'r nucu'è bönni' tu'è didza' yubl cunazèdquè'. ²⁹Clèg yúgu'tè' nacquè' gbaz queè' Cristo. Clèg yúgu'tè' tu'è didza' uláz queè' Dios. Clèg yúgu'tè' tu'sèdnè'. Clèg yúgu'tè' tunè' yugu' yöl-la' huac qui yehua' yubá. ³⁰Clèg yúgu'tè' dè lu na'què' luúnè' nup te'i. Clèg yúgu'tè' tu'è didza' yubl cunazèdquè'. Clèg yúgu'tè' tu'dödè' didza' yubl cunazèdquè'. ³¹Gul-güi' ládxi'li' cu'è lu na'li' Dios yugu' yöl-la' huac na' nacgacr lsaca'. Na'a, ului'ida' lbi'ili' tu le nacr lsaca' ca yúgu'tè' lè ni.

Yöl-la' nadxí'i

13 Zal-la' gac gu'a xtídza'gac bunách le cunazèda', lenca' xtídza'què' gbaz la'y queè' Dios, san chqui' cunadxi'ida' lza'a, didza' gu'a cutu gacr lsaca' ca bö run gui

rucödixru' o guia rutil-lru' lzè'i.

²Zal-la' dè lu na'a gu'a didza' uláz queè' Dios len tséjni'da' yúgu'tè le nagachi', len yúgu'tè didza' rejni'i, len zal-la' nac gdu ca réjlè'a Dios ga rdxintè huac cúa' yugu' gui'a, san chqui' cunadxi'ida' lza'a, cutu bi lsaca' naca'. ³Zal-la' quisia' gdutè le dè quia' ugahua' bunách yechi', len zal-la' udöda' gdu ca nayá' nabana' ga luzegui' lei bunách le réjlè'a Cristo, san chqui' cunadxi'ida' lza'a, cutu ca' uzi'a xbey lè na' runa'.

⁴Nu bönni' nadxí'inè' lzè'è, rbözè' zxön ladxi'. Naquè' dxi'i ladxi' len cutu ruzxé'inè' lzè'è. Bönni' na' nadxí'inè' lzè'è cutu run ba zxön cuinè', len cutu run cuinè' blau. ⁵Bönni' na' nadxí'inè' lzè'è cutu runè' le cunác, len cutu rudúl-li'nè' le dè queè', len cutu rléytenè', len cutu rajneynè' dö' glui' queè' bunách. ⁶Bönni' na' nadxí'inè' lzè'è cutu ca' rudzijnè' cati' nu run le cunác. Rudzijnè' cati' nu run le nac gdutè li. ⁷Bönni' na' nadxí'inè' lzè'è rua' rlenè' bíti'tèz bi gun queè' lzè'è, len réjlè'teczè' lzè'è, len rúnteczè' löz gun le nac dxi'a lzè'è, len rbóteczè' zxön ladxi'.

⁸Cutur töd qui yöl-la' nadxí'i. Huadód qui le dè lu na'gac bunách lui' didza' uláz queè' Dios. Huadxín dza cati' cutur gata' lu na'gac bunách lui' didza' yubl cunazèdgac, ati' huadód qui yöl-la' rejni'i quegac bunách. ⁹Lati'z réjni'ru' na'a, len lati'z ca' rui'ru' didza' uláz queè' Dios. ¹⁰Cati' gdxin le nac gdu, ni'r udx qui lè na' nac lati'z.

¹¹Cati' ni' naca' bi'idau', bè'a didza' ca bi'idau', len glequi icja' ca bi'idau', len gza' ladxa'a ca bi'idau'.

Cati' gzxöna' buca'na' le naqui qui bí'idau'hua'. ¹²Na'a le rlé'iru' nacx ca le rlé'iru' cati' ruyú cuinru' tu lu guía dxildau'. Cutu rlé'iru' gdu ca nac. Dza ni'r glé'iru' gdu ca nac yúgu'tè. Na'a núnbè'a lati'z. Dza ni'r gúnbè'a yúgu'tè ca na' Dioscz nunbè'è neda'. ¹³Na'a, nacula'tecz yöl-la' rejlè' queèru' Dios, len yöl-la' run löz queèru' Dios, len yöl-la' nadxí'i queèru' lza'ru'. Nacuá' yonn ni, san le nac blau nac yöl-la' nadxí'i.

**Yöl-la' huac runnè' queèru'
Dios Bö' La'y**

14 Gul-gún bayúdx gdxí'ili' lza'li' len gul-güi' ládxi'li' si'li' ca' yugu' yöl-la' huac runnè' queèru' Dios Bö' La'y, len le nac blau, yöl-la' huac güi'li' didza' uláz queè' Dios. ²Nu rui' didza' yubl cunazéd, clég bunách rui'len didza' nu na'. Dios rui'len didza' nu na', le nutu nu zoa rejni'i didza' rui' nu na'. Dios Bö' La'y ru'è nu na' latj rui' didza' ca nacgac le nagachi' queè' Dios. ³Nu na' rui' didza' uláz queè' Dios, rui'len bunách didza' quiè gacr gdu ca ta'yejlè' Cristo. Rutíp ládxi'què' len ruhuí' zxön lequè'. ⁴Nu na' rui' didza' yubl cunazéd run tsutsu la' cuinz, san nu rui' didza' uláz queè' Dios run tsutsu yúgu'tè bunách queè' Cristo.

⁵Rac ladxa'a güi'li' didza' yubl cunazédli' yúgu'tèli', san le nac blau, rè'nda' güi'li' didza' uláz queè' Dios. Ruzi'r-ru' xbey nu rui' didza' uláz queè' Dios ca ruzi'ru' xbey nu rui' didza' yubl cunazéd, chqui' cuzóa nu udód didza' yubl na' cunazéd, quiè lac tsutsu bunách

queè' Cristo. ⁶Qui lè ni na', böchi' lza'adau', cati' guida' ga zoali', chqui' güi'lena' lbi'ili' didza' yubl cunazèda', cutu bi uzi'li' xbey. Uzi'li' xbey tuz didza' na' güi'lena' lbi'ili' le nului'inè' neda' Dios, o didza' uzejni'i rè'u, o didza' gu'a uláz queè' Dios, o le nac zxba queè'.

⁷Lèzca' cni rac qui le ta'gú'u bö, yugu' le cunabangac, ca nac gui rucödxru', o ca nac guitarra, chqui' cutu tul-l ca ral-la' lun, ñnacxzc gúnbè'ru' bizxal le tul-l na', lè na' rul-l gui na' o guitarra na'? ⁸Chqui' cutu cödx ca ral-la' gun trompeta na' ulídz rè'u lu gdil-l, ñnuzxa caz upá' cuini tseaj lu gdil-l na'? ⁹Lèzca' cni rac queèli'. Chqui' len lúdxi'li' güi'li' didza' le cutác bunách, cutu ca' la'yejni'i didza' güi'li'. Cni gac, daduz güi'li' didza'. ¹⁰Le nactè yödzlyú ni nacué' zian didza' yubl tui' zian cö' bunách gza'a, ati' nacué' bunách ta'yejni'i tu tu didza' na'. ¹¹Na'a, chqui' cutu réjni'da' didza' ru'è bönni', gaca' ca bönni' gza'a lahuè' bönni' na' ru'è didza', ati' bönni' na' ru'è didza' gaquè' ca' lahua' neda' ca bönni' gza'a. ¹²Lèzca' cni nac queèli'. Rui'tsca ládxi'li' si'li' yugu' le runnè' queèru' Dios Bö' La'y. Qui lè ni na', gul-güi' ládxi'li' si'li' yugu' le lun ga lacr tsutsu bunách queè' Cristo.

¹³Qui lè ni na' ca', nu rui' didza' yubl cunazéd ral-la' ulídz Dios gnabi Lè' gunnè' qui yöl-la' huac quixjö' le rè'ni gna didza' na' rui' nu na'. ¹⁴Cati' rulidza'-nè' Dios, chqui' ru'a didza' yubl cunazèda', lu bö' naccza' rulidza'-nè' Dios, san le cutu réjni'da' didza' ru'a, lu yöl-la' rejni'i quia' cutu ruzi'a xbey didza'

na' ru'a. ¹⁵¿Nacxcz ral-la' guna' chqui'nu'? Ulidza'-nè' Dios lu bö' naccza', lenca' lu yöl-la' rejni'i quia' ulidza'-nè' Dios. Gul-la' yöl-la' ba lu bö' naccza' lenca' lu yöl-la' rejni'i quia' gul-la' yöl-la' ba. ¹⁶Chqui' tuz lu bö' nacczu' rulídz la'yu'-nè' Dios, ati' zoa ni' nu ryöniz, san chqui' cutu rejni'i didza' ru'u, ¿nacxcz gac gna: "Ca' gac", ni'a qui didza' ru'u, rè'u-nè' Dios: "Xclenu'"? ¹⁷Nazx ca' dxí'adau' ru'u didza', rè'u-nè' Dios: "Xclenu'." Chqui' cutu rejni'i didza' ru'u, cutu bi uzí' xbey nu na' ryöni. ¹⁸Rèpa'-nè' Dios: Xclenu', le rui'ra' didza' yubl cunazèda' ca yúgu'tèli'. ¹⁹Laugac bunách queè' Dios gué'ntèrda' gu'a gayu'z didza' le gac la'yejni'i bunách ca zian gayuá' didza' yubl cunazèda' ati' nutu nu gac tsejni'i. Gac usèdda' yezica' bunách tuz chqui' la'yejni'i didza' gu'a.

²⁰Böchi' lza'adau', cutu gacli' ca bi'idau' ca nac le rza' ládxi'li'. Gul-gác ca bi'idau' cui gunli' le cunác, san gul-gác bönni' chnacgac ca nac le rza' ládxi'li'. ²¹Nayúj lu guich la'y, rna: "Len didza' yubl len lu rú'agac bunách gza'a güi'lèna' bunách ni didza'. Zal-la' guna' cni, cutu luzé naggac xtidza'a." Cni rnè' Xanru'. ²²Cni nac, Dios ru'è rè'u latj rui'ru' didza' yubl cunazèdru' quiè gac tu le nac bè' laugac bunách cuta'yejlè' len clèg laugac nup ta'yejlè' Cristo. Ru'è rè'u latj rui'ru' didza' uláz queè' Lè' le luzí' xbey nup ta'yejlè' Cristo len clèg bunách na' cuta'yejlè'. ²³Qui lè ni na', cati' udubli' tsaxón, yúgu'tèli' na' náquili' queè' Cristo, chqui' güi'li' didza' yubl cunazèdli' yúgu'tèli',

ati' tsazgac nup nazèdgac lati'z o nup cuta'yejlè' Cristo, ¿naru' cu la'ná: "Nachixi icjli'"? ²⁴Na'a, chqui' yúgu'tèli' güi'li' didza' uláz queè' Dios, ati' tsaz nu curejlè' Cristo o nu nazéd lati'z, gáquibe'i nu na' nabaga' zxguia' ati' Dios cuequi xbeynè' lè'. Cni gáquibe'i nu na', le yöni didza' güi'li' yúgu'tèli'. ²⁵Gáquibe'i ca nac le rza' ladxi' nu na', lè na' bgachi', ati' uzechu zxib nu na' len tsej ladxi' Dios, gna: "Le nactè Dios zóalenè' lbi'ili'."

Ca ral-la' gunru' ga rudubru' queè' Cristo

²⁶Qui lè ni na', böchi' lza'adau', cati' rudubli' queè' Cristo, rul-lè' tu salmo tuè' bönni' dzaguè' lbi'ili', ati' rusèdnè' tu zxba yetué', ati' rguíxjöi'nè' lbi'ili' tu le bului'inè' lè' Dios yetué', ati' ru'è didza' yubl cunazèdè' yetué', ati' rudödè' didza' yubl na' cunazèdè' yetué'. Yúgu'tè le gunli' ral-la' gac le luzí' xbey nup tu'dúb queè' Cristo. ²⁷Cati' nacuá' ni' nup tui' didza' yubl cunazèdgac, cutu ral-la' güi'li' didza' cni zianr ca chop tsonnzli'. Huac gu'è didza' tuzè' bönni' na', ati' töd na' huac gu'è didza' yetué', san run bayúdx soa nu udód didza' yubl na' cunazèdli'. ²⁸Chqui' nutu nu zoa nu gac udód didza' yubl na' cunazèdli', ral-la' soa dxiz ga na' nudubli' nu na' rui' didza' yubl cunazéd, ati' huac güi'lenè' Dios didza' na' lu icj ládxi'dau'huè'. ²⁹Lèzca' cni, bönni' tu'è didza' uláz queè' Dios ral-la' lu'è didza' chop tsonnzè', ati' yezica'rè' bönni' na' tu'è didza' uláz queè' Dios ral-la' la'bequi xbeynè' didza' ru'è bönni' na'. ³⁰Chqui' Dios

ului'inè! tu bönni' rō'è ni' le rē'ni gna xtidzē'è, ral-la' soa dxiz nu na' rui' didza'. ³¹Yúgu'tèli' huac güi'li' didza' uláz queè' Dios tu tuli' quiè gzèdli' yúgu'tèli' len gdip lādxi'li' ca' yúgu'tèli'. ³²Bönni' tu'è didza' uláz queè' Dios huac la'ná be'i cuinquè', la'cu'è dxiz. ³³Clèg Dios nu run ga runru' rusbó, le rē'nnè' Lè' gacru' ba'a ladxi', ca na' runè' ga nacua' yúgu'tè cō' bunách queè' Cristo.

³⁴Ral-la' la'cua'nu dxiz ngul queèli' ga na' rudubli'. Cutu dè lu na'cnu lui'nu didza' ni'. Ral-la' la'cua'nu nöxj ca na' rna bè' zxba queè' Dios. ³⁵Chqui' té'ninu la'yéjni'nu lati', ral-la' la'nábinu bönni' qui queècnu cati' ni' nacu'è lidxquè'. Cutu ral-la' lui'nu didza' ngul ga na' tu'dubè' queè' Dios.

³⁶¿Naru' ráquitsali' bunödzejè' xtidzè'è Dios lu rú'ali' lbi'izli'? ¿Naru' ráquitsali' bdxin queèzli' xtidzè'è Dios? ³⁷Chqui' nutsè'è ladjli' bönni' ráquinè' ru'è didza' uláz queè' Dios, o ráquinè' zóalenè' lè' Dios Bō' La'y, bönni' ni ral-la' si' lu nè'è nac zxba queè' Xanru' le ruzuja' queèli' lu guich ni. ³⁸Na'a, chqui' cutu rui' ladxè'è didza' ni, cutu güi' lādxi'li'-nè' bönni' na'.

³⁹Qui lè ni na', böchi' lza'adau', gul-güi' lādxi'li' güi'li' didza' uláz queè' Dios, len cutu gna bé'ili' nu rui' didza' yubl cunazéd. ⁴⁰Yúgu'tè ral-la' gunru' ca sa'yéaj, len ca rajlóz yöl-la' ba'a ladxi'.

Bubanè' Cristo lu yöl-la' gut

15 Na'a, böchi' lza'adau', rguíxjöi'da' lbi'ili' ca nac didza' dxi'a na' bena' lban qui ga

zoali', lè na' gzxi' lu na'li' len run ga nacr gdu ca réjlè'li' Cristo. ²Ni'a qui didza' ni ulali', chqui' gunli' ca rna didza' dxi'a na' bena' lban qui ga zoali', chqui' le nactè gyéjlè'li' Cristo.

³Ga gzu lau budöda' lu na'li' le budödè' Dios lu na'a neda'. Cni rna: “Gutiè' Cristo uláz queèru' le nabága'ru' dul-la'.” Ca nac lè ni nayúj lu guich la'y, ben bayúdx benè'. ⁴Rna ca: “Bgachè'è yeru ba, len cati' bza'a tsonn dza, bubanè' lu yöl-la' gut”, ca na' nayúj ca' lu guich la'y, ben bayúdx guc queè'. ⁵Gdöd ni' buluí' lahuè' Cristo, blé'linè' Lè' Pedro, len gdöd ni', gulalé'inè' Lè' idxínnutè' gbaz queè'. ⁶Ni'r buluí' lahuè' lauquè' zianr ca gayu' gayu'è böchi' lza'ru' ta'yejllè'è Cristo, cati' ni' nudubquè' tsaxón. Yelati'z cuguluhuöatè' böchi'ru' ni nacu'è nabanquè' na'a, zal-la' la'què' chnatquè'. ⁷Ni'r blé'linè' Lè' Jacobo, len gdöd ni' buluí' lahuè' lauquè' yúgu'tè bönni' gbaz queè'.

⁸Ga yajseytè buluí' lahuè' ca' lahua' neda'. Ca guc lè ni, naca' ca bi'idau' guljbi' cati' chgdöd dza ral-la' galjbi'. ⁹Cni nac, le nacra' neda' cuidi'z ca yúgu'tè bönni' gbaz queè', len cutu naca' neda' lsaca' si' la' gbaz queè', le gdxia ladxa'a bunách queè' Dios. ¹⁰Na'a, le buzá' ladxè'è quia' Dios naca' le naca' na'a, len clèg daduz buzá' ladxè'è quia'. Béntèra' xchinè' ca yezíca'rè' gbaz queè', zal-la' clèg racz quia' bena' dxin na'. Dioscz, lu yöl-la' ruzá' ladxí' queè', bugunè' neda' dxin. ¹¹Na'a, chqui' bena' lban neda' o chqui' glunè' lban yela'què' bönni', lè ni le runtú' lban qui len le gyéjlè'li' lbi'ili'.

Ubanru' lu yöl-la' gut

¹²Runtu' lban queë' Cristo ca na' bubanë' lu yöl-la' gut. Chqui' cni nac, ñnacxzc nac, rnali' la'li': "Cutu lubán nup chnatgac"? ¹³La'naru' cu lubán nup chnatgac, cutu bubanë' Cristo, ¹⁴len la'naru' cu bubanë' Cristo, daduz nac le bentu' lban qui, len daduz nac yöl-la' rejlä' queëli' Lë'. ¹⁵Yetü ca', la'naru' cu bubanë' Cristo, rzi' yë'tu' cati' runtu' lna' lau queë' Dios, rnatu' buspanë' Cristo, ati' la'naru' cu uspanë' nup chnatgac, Dios cutu buspanë' Cristo. ¹⁶La'naru' cu lubán nup chnatgac, cutu bubanë' Cristo, ¹⁷len la'naru' cu bubanë' Cristo, daduz nac yöl-la' rejlä' queëli' Lë', ati' naga'ngac dul-la' nabága'li'. ¹⁸Lëzca' cni, nup na' chnatgac len gulayejlë' Cristo, tsaz glat chqui' cutu bubanë' Lë'. ¹⁹Chqui' tuz tsal ni zoaru' nabanru' huac uzi'ru' xbë' Cristo, nacr-ru' bayechi' ca yúgu'të bunách.

²⁰Na'a, le nactë bubanë' Cristo lu yöl-la' gut, len naquë' nu gzu lau bubán tsaz ladj yúgu'të nup lubán tsaz lu yöl-la' gut. ²¹Ca na' gyu'u yöl-la' gut ni'a qui le benë' tuë' bönni', lëzca' cni, ni'a qui le benë' yetüë' bönni' gyu'u yöl-la' rubán quegac nup chnatgac. ²²Ca na' tat yúgu'të bunách le náljlengac Adán, lëzca' cni lubán yúgu'të nup na' náljlengac Cristo. ²³Tu tuë' ubanë' ca ral-la' gac. Zi'al bubanë' Cristo, ati' töd ni lubán nup náquigac queë' Cristo cati' huödë'. ²⁴Ni'r gdxin dza udx cati' ugüë' Cristo gdutë le dë lu në'i len gdutë yöl-la' uná bë' len gdutë yöl-la' huac qui tu' xöhui', ati' udödë' lu në'ë Dios Xuz

le rna bé'inë' Lë'. ²⁵Run bayúdx gna bë'ë Cristo ga gdxintë dza chbenë' Dios ga luzechu zxiBgac lahuë' Lë' yúgu'të nup ta'dá'baga' Lë'. ²⁶Le rdá'baga' Lë' le usnitie' ga udx nac yöl-la' gut. ²⁷Dios chnudödë' yúgu'të lu në'ë Zxi'në' quië gna bé'inë' lei. Nayúj lu guich la'y, rna: "Budödë' yúgu'të lu në'ë quië gna bé'inë' lei." Na'a, nac bë' cutu budód cuinë' lu në'ë Zxi'në', le nacczë' Lë' Nu rudód lu në'ë Zxi'në' yúgu'të. ²⁸Cati' gdxin dza ni' chnudödë' Dios lu në'ë Cristo yúgu'të quië gna bé'inë' lei, ni'r Lëczë' Zxi'në' udód cuinë' lu në'ë Dios, Nu na' budód lu në'ë Zxi'në' yúgu'të, ati' ga udx, Dios gna bé'inë' tsaz yúgu'të.

²⁹La'li' rdil-li' nis uláz quegac nup chnatgac. Chqui' ráquili' cutu lubán nup na' chnatgac, ñbizx quië rdil-li' nis uláz quegac nup chnatgac?

³⁰Zoa banádx queëtu' gattu' yúgu'të dza. ñBizx quië rui'tu' latj gac cni chqui' cutu ubanru' lu yöl-la' gut? ³¹Yúgu'të dza zoa banádx gatia'. Rguíxjöi'da' lbi'ili' lë ni, böchi' lza'adau', le rdzag ladxa'a le bena'. Bena' ga réjlë'li' Xanru' Jesucristo. ³²Chqui' le gu'nzda' gdíl-lena' böa' guixi' snia' lu yödz Éfeso, ñbizxa caz uzi'a xbey? Chqui' cutu lubán nup chnatgac, ral-la' gunru' ca ta'ná bunách: "Gui'j gáguru' le huatru' cxö huidzj."

³³Cutu güi'li' latj nu si' ye'i lbi'ili'. Chqui' si' lu na'li' lati'z le cutu nac, gdütëli' huöacl'i' chul nit. ³⁴Gul-bí'i ládxi'li' len cutu gunli' dul-la' le cunúnbë'li'-në' Dios la'li' lbi'ili'. Rnia' cni quië guna' ga utui'li'.

Ca lac nup lubán lu yöl-la' gut

³⁵Nax ca' zoa nu gna: “¿Nacx lubán nup chnatgac? ¿Nacx gac gdu ca nayá' nabinquë' cati' ludxinë'?”
³⁶Li', bönni' cunözi. Lë na' razu' luyú cutu glen chqui' cutu nit. ³⁷Lë na' razu' luyú nac tu xseydau'z, nax ca' qui xzoa' xtil o qui yetú guixi' cuandau'. Lë na' razu' cutu nac guixi' cuandau' na' ral-la' glen. ³⁸Dios runë' ga gac guixi' cuandau' ca nunczë' qui. Ca nac tu tu xseydau' na' runë' ga gac guixi' cuandau' qui. ³⁹Lëzca' cni, cutu nac tuz ca nac bëla' qui queëc'ba' yúgu'tëba' böa' guixi'. Zoa tu bëla' quegac bunách len yetú ca nac bëla' quec'ba' böa' guixi'. Yetú ca nac bëla' quec'ba' bguinn len yetú ca nac bëla' quec'ba' bö. ⁴⁰Lëzca' cni nadzá' gdu ca nayá' nabingac nup nacué' yehua' yubá ca nac gdu ca nayá' nabingac nup nacué' luyú ni. Zoa tu yöl-la' lach quegac nup nacué' yehua' yubá, len yetú ca nac yöl-la' lach quegac nup nacué' luyú ni. ⁴¹Zoa tu yöl-la' lach qui gbidz, len yetú qui beo', len yetú quegac bölj luzxbá. Yöl-la' lach qui tu bölj luzxbá nadzá' ca nac yöl-la' lach qui yetú bölj luzxbá. ⁴²Lëzca' cni gac cati' lubán nup chnatgac. Cati' rgachi' yeru ba nac tu bëla' nit. Cati' ubán, ni'r gac tu le soa tsaz. ⁴³Cati' rgachi' yeru ba nac tu bëla' ca'z len le nacuidi'. Cati' ubán, ni'r gac tu le lach len le nal. ⁴⁴Cati' rgachi' yeru ba nac tu bëla' qui yödzyú ni. Cati' ubán, ni'r gac tu le soa tsaz yehua' yubá. Zoa tu bëla' qui yödzyú ni, len yetú ca gac le gdzag bö' nacczru'.
⁴⁵Nayúj lu guich la'y le rna: “Bönni' na' gzu lahuë' zoë' luyú ni,

lë' Adán, Dios benë' lë' bönni' ban”, san Bönni' gyazië' xlatjë' Adán, Lë' Cristo, Dios benë' ga naquë' Bó' nabániru'. ⁴⁶Cutu bdxin zi'al lë na' nac Bö'. Bdxin zi'al lë na' nac qui yöl-la' bunáchz queëru', ati' ni'r bdxin lë na' nac Bö'. ⁴⁷Bönni' ni' gzoë' zi'al, gúquinë' yu. Bönni' na' zoë' burópl, Nu na' nac Xanru', brujë' yehua' yubá. ⁴⁸Nup nacué' luyú ni nacgac ca guquë' bönni' na' gúquinë' yu, ati' nup ral-la' tsajcuá' yehua' yubá lac ca nac Nu na' bruj yehua' yubá. ⁴⁹Ca na' na'a dë queëru' tu bëla' le nac ca gac bëla' queë' bönni' na' gúquinë' yu, lëzca' ral-la' huóáquiru' ca náquinë' Nu na' bruj yehua' yubá.

⁵⁰Cni rë'ni gna lë ni rëpa' lbi'ili', böchi' lza'adau', rnia': Le náquini bëla' len rön cutu ca' tsaz ga ni' rna bë'ë Dios, len lëzca' cni, lë na' nit cutu gdli-li' lë na' zoa tsaz.
⁵¹Gul-yutsca', rëpa' lbi'ili' tu le bgachi': Cutu gatrú' yúgu'tëru', san Dios utsë'ë ca nacru' yúgu'tëru'. ⁵²Tu tsalz gac, tsca nac tu le rutáz yøj lauru', cati' cödx trompeta le rajseytë. Cödx trompeta na', ati' lubán nup chnatgac, láquini tu le soa tsaz, ati' Dios utsë'ë le náquiniru' yúgu'tëru'.
⁵³Lë na' nacru' le rnit ral-la' huöac le soa tsaz, ati' le náquiniru', lë na' ral-la' gat, huöac tu le gatga gat. ⁵⁴Cati' lë na' rnit chnuhuóac le soa tsaz, lenca' lë na' ral-la' gat chnuhuóac le gatga gat, ni'r utság lë na' nayúj lu guich la'y, rna:
 Nadúa tsaz yöl-la' gut.
 Chbdél-li'në' Cristo.
⁵⁵Cutur gna be'i rë'u yöl-la' gut.
 Cutur bi gac gun queëru' yöl-la' gut.

⁵⁶Huac bi gun queëru' yöl-la' gut le nabága'ru' dul-la', ati' nabága'ru' dul-la' le rdá'baga'ru' zxba queë' Dios. ⁵⁷Xclenë' Dios. Lëczë' runë' ga nularu' lu yöl-la' gut ni'a qui le benë' Xanru' Jesucristo.

⁵⁸Qui læ ni na', böchi' lza'adau', gul-zóa tsutsu. Gul-gác gdu ládxi'li', gúnteczli' xchinë' Xanru' le nóziczli' cutu runli' daduz xchinë' Xanru'.

**Tu'nódzj quequë' böchi'gac
ta'yadzjnë' bunách Corinto**

16 Na'a, ca nac qui dumí na' unödzejli' le gaclen böchi'ru' ta'yejlë'ë Cristo nacu'ë Jerusalén, gul-gún na'a ca na' gna bé'ida' yugu' cö' bunách queë' Cristo, nacuá' luyú Galacia. ²Yugu' dza domingo, tu tuli' ral-la' cu'li' quizi lati' dumí, tsca na' Dios runnë' queëli'. Gul-gún chi'i lei, cui gun bayúdx bi utubli' cati' gdxina' ga zoali'. ³Cati' ni' gdxina' ga zoali', gsöla'a Jerusalén nup na' ucua'li' lbi'ili'. Uzuja' lu guich le gun ga lac bë'quë', ati' lu'ë dumí na' unödzejli'. ⁴Chqui' ral-la' tsija' ca' neda', tsjáclenë' neda'.

Le rë'nnë' gunë' Pablo

⁵Guida' ga zoali' cati' udx töda' yugu' yödz luyú Macedonia, le run bayúdx töda' yugu' yödz na'. ⁶Ráquida' ugá'nlena' lbi'ili' tu chi'i o nazx ca' uga'na' ni' yugu' beo' ziaq. Ni'r huac gáclenli' neda', ugu'li' neda' nöz gátí'tëz ga ral-la' tsija'. ⁷Cati' guida' duyúa' lbi'ili' cutu rë'nda' tödza' ni'. Runa' löz sóalena' lbi'ili' xtsey, chqui' gunnë' neda' latj Xanru'. ⁸Uga'na' ni lu yödz Éfeso ga gdxinr dza Pentecostés ⁹le dë latj ni guna' tu

dxin zxön queë' Xanru', zal-la' zian nup ta'dá'baga' neda'.

¹⁰Chqui' gdxinbi' ga zoali' bi'i Timoteo, gul-güi' ládxi'li'-bi', cui ubi ugu'i'ibi' tsal ni' sóalenbi' lbi'ili', le runbi' xchinë' Xanru' ca na' runa' xchinë' neda'. ¹¹Qui læ ni na', nutu nu ral-la' uzóa læbi' tsal'. Gul-gaclen-bi', ugu'li'-bi' nöz gdu tsáhui'dau', quië udxinbi' ga ni zoa' neda', le rböza'-bi' læbi' lenca' böchi'ru' túnlenë'-bi' tsaxxón dxin.

¹²Ca nac queë' böchi'ru' Apolos, sxzöni gúta'yua' lahuë' tsijë' tsajyüë' lbi'ili' tsaxxón len yugu' böchi'ru'. Cutu rë'nnë' tsijë' na'a. Guidë' cati' sáqui'në'.

Didza' ru'ë Pablo ga ruúdx

¹³Gul-spán ládxi'li' len gul-gác tsutsu ca réjlë'li'-në' Cristo. Gul-gác rugu ladxli' len gul-típ ládxi'li'. ¹⁴Len yöl-la' nadxí'i gul-gún bíti'tëz bi gunli'.

¹⁵Na'a, böchi' lza'adau', chnóziczli' ca nac queë' Estéfanos lenca' quegac di'a dza queë'. Nacgac nup gulazú laugac ta'yejlë' Cristo ladj bunách nacuá' luyú Acaya. Guludód cuinquë' bönni' ni quië lunë' xchingac bunách queë' Dios. ¹⁶Ráta'yua' lauli', böchi' lza'adau', gunli' ba la'n nup nacgac ca böchi'ru' na', lenca' ca nacgac nup tunlen lequë' tsaxxón dxin len taclen lequë'. ¹⁷Rudzijda' le guladxinë' ga zoa' Estéfanos, len Fortunato, len Acaico, le gláclenë' neda' uláz queëli'. ¹⁸Guluhuí' zxönë' neda' ca na' guluhuí' zxönë' ca lbi'ili'. Gul-gún ba la'n bunách cni.

¹⁹Tu'gáp Dios lbi'ili' yugu' cö' bunách queë' Dios luyú Asia ni. Tu'gapë' Dios

lbi'ili' Aquilo len Priscila lenca' nup
tu'dúb queë' Dios ga nac lu yu'u lidxquë'.

²⁰Tu'gapë' Dios lbi'ili' yúgu'të bóchi'ru'
ni. Gul-gáp Dios tuli' yetuli', unída'li'
lza'li'.

²¹Neda', Pablo, na' cuincza' ruzuja' lu
guich læ ni, rnia': Rugapa' Dios lbi'ili'.

²²Nu cunadxí'i Xanru' Jesucristo,
chnabía dö' nu na'.

Gda Xanru'.

²³Rnabda'-në' Xanru' Jesucristo
uzá' ladxë'ë queëli'. ²⁴Nadxi'tida'
yúgu'tëli' le nacru' tuz len Xanru'
Jesucristo. Ca' gac.